

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**VYUŽITÍ VIKTIMOLOGIE PŘI ŘEŠENÍ ŠIKANY
MEZI DĚTMI A MLADISTVÝMI NA VYBRANÉ ZŠ
V PŘÍBRAMI A SŠ V PRAZE**

Autor práce: Rabochová Karolína

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Zuzana Kocíková, MBA, LL.M.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2026

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Karolína Rabochová

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Píibram

Název bakalářské práce: Využití viktimologie při řešení šikany mezi dětmi a mladistvými

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: The Use of Victomology in Bullying Solution among Children and Adolescents

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, včetně titulu):

Mgr. Zuzana Kocíková, MBA, LL.M.

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): duben 2025

Cíl bakalářské práce:

Cílem bakalářské práce je posoudit výskyt šikany na vybrané základní škole v Příbrami a střední škole se zaměřením na bezpečnostně právní činnosti na Praze 8, přičemž součástí práce bude také identifikace hlavních rizikových faktorů a zhodnocení jejich dopadů na oběti. Vedlejším cílem bakalářské práce bude vytvořit návrhy efektivních opatření pro prevenci a řešení šikany mezi dětmi a mladistvými v prostředí ZŠ a SŠ.

Student: Karolína Rabochová	25.2025 datum	 podpis
Vedoucí práce: Mgr. Zuzana Kocíková, MBA, LL.M.	25.2025 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	22.5.2025 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	27.5.2025 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	2.6.2025 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Zuzaně Kocíkové, MBA, LL.M. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Také děkuji žákům základní školy v Příbrami a studentům střední odborné školy na Praze 8 za umožnění provedení dotazníkového šetření.

ABSTRAKT

RABOCHOVÁ, K. *Využití viktimologie při řešení šikany mezi dětmi a mladistvými na vybrané ZŠ v Příbrami a SŠ v Praze*. Příbram: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2026. 61 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Zuzana Kocíková, MBA, LL.M.

Klíčová slova: šikana, kyberšikana, viktimologie, oběť, pachatel, agrese, školní prostředí, prevence

Práce se zabývá problematikou šikany mezi dětmi a mladistvými z pohledu viktimologie, analyzuje její příčiny, formy a následky, charakterizuje kyberšikanu jako specifickou formu viktimizace a shrnuje možnosti prevence, intervence a právní ochrany obětí. Součástí práce je také empirické šetření zaměřené na výskyt a vnímání šikany a kyberšikany mezi žáky a studenty.

ABSTRACT

RABOCHOVÁ, K. *The Use of Victimology in Bullying Solution among Children and Adolescents on chosen Elementary in Příbram and High school in Prague: Bachelor Thesis*. Příbram: The College of European and Regional Studies, 2026. 61 pp. Supervisor: Mgr. Zuzana Kocíková, MBA, LL.M.

Key words: bullying, cyberbullying, victimology, victim, offender, aggression, school environment, prevention

The thesis deals with the issue of bullying among children and adolescents from a victimological perspective. It analyzes its causes, forms, and consequences, characterizes cyberbullying as a specific form of victimization, and summarizes the possibilities of prevention, intervention, and legal protection of victims. The thesis also includes empirical research focused on the occurrence and perception of bullying and cyberbullying among pupils and students.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Viktimologie jako vědní disciplína	11
2.1 Kriminologický přístup k viktimologii	11
2.2 Psychologický přístup k viktimologii	11
2.3 Sociologický přístup k viktimologii.....	12
2.4 Základní pojmy a kategorie.....	13
2.4.1 Primární viktimizace	13
2.4.2 Sekundární viktimizace	14
2.4.3 Terciální viktimizace.....	14
3 Šikana mezi dětmi a mladistvými	16
3.1 Vymezení pojmu šikana a její znaky	17
3.2 Příčiny vzniku šikany	18
3.3 Role účastníků šikany	19
3.4 Vývojová stádia šikany	19
3.5 Základní druhy a formy šikany	20
3.6 Následky šikany	21
4 Kyberšikana jako specifická forma viktimizace	24
4.1 Typy kyberšikany	25
4.2 Oběť kyberšikany	27
4.3 Agresor kyberšikany	27
5 Právní ochrana obětí šikany a kyberšikany	29
6 Prevence a intervence v oblasti šikany.....	31
6.1 Institucionální podpora obětí šikany a kyberšikany.....	32
7 Dotazníkové šetření na školách v Příbrami a v Praze	34
7.1 Metodika dotazníkového šetření	34
7.2 Stanovení hypotéz	35

7.3	Výsledky dotazníkového šetření	36
7.4	Výsledky stanovených hypotéz.....	49
7.5	Návrh preventivních opatření vyplývajících z dotazníkového šetření.....	51
	Závěr	53
	Seznam použitých zdrojů	56
	Seznam zkratk	59
	Seznam tabulek a grafů	60
	Seznam příloh.....	61

Úvod

Problematika šikany mezi dětmi a mladistvými patří mezi aktuální a závažné společenské problémy, které významně ovlivňují psychický vývoj jedince i kvalitu sociálních vztahů ve školním prostředí. Šikana nepředstavuje pouze izolovaný konflikt mezi jednotlivci, ale komplexní sociální jev, který je podmíněn vztahy ve skupině, nerovnováhou sil a dlouhodobým působením agresivního chování. V současnosti se navíc tento fenomén rozšiřuje do online prostředí v podobě kyberšikany, která přináší nové formy ohrožení a zvyšuje intenzitu dopadů na oběť.

Z hlediska odborného poznání je šikana chápána jako specifická forma agresivního jednání charakterizovaná opakovaností, úmyslností a nerovnováhou mezi agresorem a obětí. Současná odborná literatura zdůrazňuje, že šikana není pouze individuálním selháním, ale výsledkem narušené dynamiky skupiny. Významnou roli při jejím zkoumání sehrává viktimologie, která se zaměřuje na oběť, proces viktimizace a následky, které toto jednání přináší.

V bakalářské práci je zpracována problematika šikany mezi dětmi a mladistvými z pohledu viktimologie, a to jak v rovině teoretické, tak praktické. Teoretická část je zaměřena na vymezení základních pojmů, charakteristiku šikany a kyberšikany, jejich příčiny, formy a následky. Dále je pozornost věnována právní ochraně obětí a možnostem prevence a intervence ve školním prostředí.

Praktická část je zaměřena na zjištění konkrétních zkušeností žáků základní školy a studentů střední školy se šikanou a kyberšikanou. Prostřednictvím dotazníkového šetření je sledován výskyt těchto jevů, jejich formy, vnímání situace ze strany respondentů a také způsoby řešení těchto problémů v praxi. Cílem praktické části je přispět k lepšímu porozumění této problematice v konkrétním školním prostředí a poukázat na možné oblasti zlepšení v prevenci a řešení šikany.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem bakalářské práce je analyzovat problematiku šikany mezi dětmi a mladistvými z pohledu viktimologie a poukázat na možnosti její prevence a řešení v prostředí škol. Dílčím cílem je zhodnotit výskyt a formy šikany a kyberšikany na vybraných školách a přiblížit konkrétní zkušenosti žáků a studentů s tímto sociálně patologickým jevem. K naplnění těchto cílů byly stanoveny hlavní výzkumné otázky, které se zaměřují na míru rozšíření těchto jevů v cílové skupině a na způsoby, jakými instituce a samotní aktéři tyto situace řeší.

Pro systematické zpracování dané problematiky autorka rozdělila bakalářskou práci na teoretickou a praktickou část. Teoretická část je členěna do šesti kapitol. První kapitola Viktimologie jako vědní disciplína se věnuje viktimologii jako vědní disciplíně, jejímu vymezení a základním pojmům. Následující kapitola Šikana mezi dětmi a mladistvými, která popisuje její znaky, příčiny, role účastníků a vývoj. Tato kapitola je zároveň nejobsáhlejší, protože tvoří základ pro pochopení celé problematiky. Dále jde o novou formu šikany, kterou je Kyberšikana, jako specifickou formou viktimizace a jejími charakteristickými znaky. Předposlední kapitola má v sobě právní ochranu obětí šikany a kyberšikany. Poslední kapitola je věnována prevenci a intervenci v oblasti šikany, včetně možností pomoci obětem prostřednictvím různých institucí.

Praktická část práce je zaměřena na empirické zjišťování výskytu šikany a kyberšikany v reálném školním prostředí. Data byla získána prostřednictvím dotazníkového šetření realizovaného na vybrané základní škole v Příbrami a střední škole v Praze. Dotazník byl anonymní a obsahoval uzavřené otázky zaměřené na zkušenosti respondentů se šikanou a kyberšikanou, jejími formami a způsoby řešení.

Výzkumný nástroj v podobě dotazníku byl zcela anonymní a dobrovolný, aby byla zajištěna maximální upřímnost a objektivita odpovědí. Obsahoval uzavřené otázky, které byly tematicky rozděleny a zaměřeny na osobní i zprostředkované zkušenosti respondentů se šikanou a kyberšikanou, na identifikaci nejčastějších forem tohoto chování a na vnímání způsobů jeho řešení.

2 Viktimologie jako vědní disciplína

Viktimologie pochází z latinských slov *victima* – oběť a *logos* – věda, zabývá se oběťmi trestných činů a procesů, které vedou k jejich poškození a dalším následkům. Zkoumá charakteristiky obětí, jejich vztahy s pachateli, kontext a situace, v nichž k trestným činům dochází, průběh a dopady viktimizace, včetně psychosociálních následků, a možnosti prevence a pomoci. V užším pojetí se řadí pod kriminologii, v širším je interdisciplinární disciplínou propojující kriminologii, psychologii, sociologii, právo a sociální práci.¹

2.1 Kriminologický přístup k viktimologii

V širším pojetí přístup kriminologický chápe viktimologii jako součást kriminologie a soustředí se na vztah mezi pachatelem, obětí a trestným činem v konkrétním sociálním a situačním kontextu. Východiskem je pojetí trestné činnosti jako interakčního procesu, v němž oběť není pouze pasivním subjektem, ale jedním z aktérů kriminální události. Tento přístup zdůrazňuje nutnost analyzovat charakteristiky obětí, jejich chování před trestným činem a okolnosti, které mohou ovlivnit vznik a průběhu deliktu.

Současná kriminologická viktimologie se odklání od hodnotících interpretací směrem k empirickému výzkumu viktimizace a rizikových faktorů. Klíčovou roli zde hraje pojem viktimnost, který vyjadřuje pravděpodobnost, že se jednatel nebo skupina stane obětí trestného činu. Kriminologický přístup se soustředí na identifikaci struktur kriminality včetně její latentní části, přičemž využívá zejména viktimizační šetření. Výsledky těchto výzkumů jsou důležité nejen pro poznání rozsahu kriminality, ale i pro tvorbu preventivních strategií a trestní politiky.²

2.2 Psychologický přístup k viktimologii

Psychologický přístup k viktimologii klade důraz na vnitřní prožívání oběti a na psychické důsledky trestného činu. Oběť je zde chápána především jako osoba vystavená extrémní stresové situaci, která může narušit její emoční stabilitu, sebepojetí, mezilidské vztahy a pocit bezpečí. Tento přístup čerpá z klinické, forenzní a traumatologické

---

¹ SOCHŮREK, J. *Nástin vybraných problémů viktimologie* 1. vydání. Liberec: Technická univerzita, 2003, str. 11

² WALKLATE, Sandra. *Imagining The Victim Of Crime*. Open University Press, 2006, str.25

psychologie a zaměřuje se na individuální reakce obětí v krátkodobém i dlouhodobém horizontu.³

Psychologická viktimologie se věnuje široké škále následků viktimizace, mezi něž patří akutní stresová reakce, úzkostné a depresivní projevy, pocity studu a viny, ztráta kontroly nad vlastním životem nebo rozvoj posttraumatické stresové poruchy. Důležitým poznatkem psychologického přístupu je skutečnost, že intenzita psychických následků není dána pouze samotným trestným činem, ale také osobnostními charakteristikami oběti, její předchozí zkušeností s násilím a dostupností sociální podpory.

Významnou součástí psychologického pojetí viktimologie je koncept sekundární viktimizace. Ten označuje další psychické zatížení oběti způsobené nevhodným zacházením ze strany institucí, médií nebo okolí. Psychologická viktimologie upozorňuje, že necitlivé výslechy, zpochybňování výpovědi nebo bagatelizace prožitku mohou prohloubit trauma a negativně ovlivnit proces zotavení. Z tohoto důvodu se psychologický přístup podílí na tvorbě standardů citlivé komunikace s oběťmi a na rozvoji terapeutických a podpůrných intervencí.⁴

2.3 Sociologický přístup k viktimologii

Sociologický přístup k viktimologii nahlíží viktimizaci jako jev hluboce zakotvený v sociální struktuře společnosti. Zaměřuje se na analýzu sociálních nerovností, mocenských vztahů a institucionálních procesů, které ovlivňují, jak riziko stát se obětí, tak způsob, jakým je s oběťmi nakládáno. V tomto pojetí není oběť chápána izolovaně, ale jako součást sociálních skupin a širších společenských vztahů.⁵

Významným příspěvkem sociologické viktimologie je koncept „ideální oběti“. Podle tohoto konceptu získávají plný status oběti snáze ti, kteří jsou vnímáni jako slabí, bez viny a společensky přijatelní, zatímco jiné oběti mohou být marginalizovány nebo jejich újma relativizována. Sociologický přístup tak odhaluje, že společenské uznání oběti není automatické, ale závisí na kulturních normách, mediálním diskurzu a institucionálních praktikách.

---

³ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Viktimologie pro forenzní praxi*. Portál, 2014. str.158

⁴ ORTH, Ulrich. *Secondary Victimization of Crime Victims by Criminal Proceedings*. Social Justice Research, 2002, str.313

⁵ WALKLATE, Sandra. *Imagining The Victim Of Crime*. Open University Press, 2006, str.7

Sociologická viktimologie se rovněž výrazně opírá o data z viktimizačních šetření, která umožňují analyzovat sociální rozložení viktimizace, důvody nenahlášení trestných činů a vztah obětí k institucím. Tento přístup přispívá k formulaci veřejných politik zaměřených na prevenci kriminality a podporu obětí, přičemž zdůrazňuje nutnost systémových změn, nikoli pouze individuální odpovědnosti. Sociologické pojetí viktimologie tak významně rozšiřuje porozumění viktimizaci jako sociálnímu problému, nikoli pouze jako individuální zkušenosti.⁶

2.4 Základní pojmy a kategorie

Viktimizace označuje proces, v němž se z potenciální oběti stává oběť skutečná. Rozlišuje se primární viktimizaci, čímž je bezprostřední újma, sekundární viktimizace je dodatečné poškození nevhodnými reakcemi okolí a institucí a terciární viktimizace jsou dopady na blízké a komunitu.⁷ Viktimnost vyjadřuje pravděpodobnostní náchylnost stát se obětí na základě individuálních a situačních faktorů, jako je věk, pohlaví, sociální postavení, zdravotní stav, životní styl či míra expozice rizikovým situacím.

2.4.1 Primární viktimizace

Primární viktimizace představuje bezprostřední újmu, která vzniká v důsledku samotného protiprávního či sociálně patologického jednání, v případě této bakalářské práce zejména šikany mezi dětmi a mladistvými. U obětí šikany může mít primární viktimizace podobu fyzického násilí, psychického týrání, ponižování, sociální izolace nebo systematického zesměšňování.⁸ Specifikem šikany je její dlouhodobost a opakovanost, kdy dochází k postupnému narušování psychické integrity oběti, pocitu bezpečí a důvěry ve vrstevníky i dospělé autority. Primární viktimizace u dětských a adolescentních obětí často neprobíhá jednorázově, ale kumulativně, což vede k postupnému zvyšování intenzity dopadů na psychickou pohodu, školní prospěch a sociální fungování dítěte.

Viktimologie v tomto kontextu klade důraz, že primární újma u obětí šikany není dána pouze jednotlivým incidentem, ale celkovou dynamikou vztahů v kolektivu, nerovnováhou moci mezi agresorem a obětí a neschopností či nemožností oběti se

---

⁶ WALKLATE, Sandra. *Imagining The Victim Of Crime*. Open University Press, 2006, str.57

⁷ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Viktimologie pro forenzní praxi*. Praha: Portál, 2014, kap. sekundární viktimizace, str. 80

⁸ WALKLATE, Sandra. *Imagining The Victim Of Crime*. Open University Press, 2006, kap. 3, str. 57

efektivně bránit.⁹ U dětí a mladistvých navíc hraje významnou roli vývojová nezralost, vyšší citová zranitelnost a silná potřeba sociálního přijetí, která může negativně ovlivnit schopnost rozpoznat šikanu a vyhledat pomoc. Z pohledu viktimologie tak primární viktimizace u šikanovaného dítěte představuje komplexní zásah do jeho osobnostního vývoje a sociálního začlenění.

2.4.2 Sekundární viktimizace

Sekundární viktimizace označuje dodatečné poškozování oběti, které nevzniká přímo jednáním agresora, ale reakcemi sociálního okolí a institucí. V případě šikany ve školním prostředí se sekundární viktimizace může projevovat bagatelizací situace ze strany pedagogů, nedostatečným zásahem školy, přenášením odpovědnosti na oběť nebo zpochybňováním její výpovědi.¹⁰ U dětí a mladistvých může sekundární viktimizace vznikat také v rodinném prostředí, například tehdy, když rodiče považují šikanu za běžnou součást dospívání nebo obviňují dítě z neschopnosti „se bránit“. Tyto reakce mohou prohlubovat pocity studu, viny a bezmoci a vést k dalšímu zhoršení psychického stavu oběti.¹¹

Z viktimologického hlediska je sekundární viktimizace považována za zvláště závažnou, protože narušuje důvěru oběti v instituce, které mají plnit ochrannou a podpůrnou funkci. U dětí a mladistvých může vést k rezignaci na vyhledání další pomoci, k uzavření se do sebe nebo k internalizaci role oběti jako součásti vlastní identity. V kontextu řešení šikany zde viktimologie sehrává klíčovou roli při vytváření zásad citlivého přístupu k obětem, správné komunikace a prevence druhotného zraňování v rámci školních a poradenských intervencí.¹²

2.4.3 Terciální viktimizace

Terciální viktimizace se vztahuje k nepřímým dopadům viktimizace na širší sociální okolí oběti, zejména na rodinu, spolužáky a komunitu. V kontextu šikany mezi dětmi a mladistvými se může projevit například zvýšenou úzkostí rodičů, narušením rodinných vztahů, změnami v klimatu školní třídy nebo stigmatizací školy jako

---

⁹ VON HENTIG, Hans. *The Criminal and His Victim*. Yale University Press, 1948, část I, str. 3.

¹⁰ ORTH, Uli. Secondary Victimization of Crime Victims by Criminal Proceedings. *Social Justice Research*, 2002, str. 313

¹¹ ŠPATENKOVÁ, Naděžda a kol. *Krise a krizová intervence*. Praha: Grada, 2017, str. 9

¹² OSCE. *Understanding secondary victimization (hate crime victims)*. 2022, str. 10

instituce.¹³ Terciární viktimizace může zasahovat také spolužáky, kteří jsou svědky šikany a dlouhodobě čelí pocitu strachu, nejistoty a normalizace násilného chování v kolektivu.

Z pohledu viktimologie je terciární viktimizace důležitým ukazatelem toho, že šikana není pouze individuálním problémem jednotlivé oběti, ale sociálním jevem s širšími důsledky. Účinné řešení šikany proto vyžaduje nejen podporu samotné oběti, ale také práci s rodinou, třídním kolektivem a školním prostředím jako celkem. Viktimologický přístup v této souvislosti zdůrazňuje význam systémových opatření, preventivních programů a mezioborové spolupráce při ochraně dětí a mladistvých před opakovanou a vícenásobnou viktimizací.¹⁴

---

¹³ ROUBALOVÁ, Michaela a kol. *Oběti kriminality: Poznatky z viktimizační studie*. Praha: IKSP, 2019, část XI (Zkušenosti s policií; Sekundární viktimizace), str.180

¹⁴ ROUBALOVÁ, Michaela a kol. *Obyvatelé ČR a viktimizace: Nové poznatky z výzkumu*. Praha: IKSP, 2023, str. 50

3 Šikana mezi dětmi a mladistvými

Šikana mezi dětmi a mladistvými představuje závažný sociálně patologický jev, který se vyskytuje především v prostředí školních kolektivů. Jedná se o specifickou formu agresivního chování, která se vyznačuje opakovaností, úmyslností a nerovnováhou sil mezi agresorem a obětí. Právě nerovnováha moci je klíčovým znakem, který odlišuje šikanu od běžných konfliktů mezi vrstevníky.

Z odborného hlediska lze šikanu chápat jako proces, který se postupně vyvíjí a prohlubuje. Nejde tedy o jednorázový incident, ale o dlouhodobé působení agresivního chování, které má tendenci se stupňovat. Kolář tento proces vystihuje slovy: „Šikanování je nemoc vztahů ve skupině, která má své zákonitosti a vývojová stádia.“¹⁵ Tím poukazuje na skutečnost, že šikana není pouze individuálním selháním jednotlivce, ale je výsledkem narušené dynamiky kolektivu.

Šikana může mít různé podoby, od fyzických útoků až po psychické a sociální formy nátlaku. Společným znakem je však vždy cílené ubližování jedinci, který se nachází v oslabeném postavení a není schopen se účinně bránit. Ve školním prostředí dochází k šikaně především tam, kde není dostatečně nastaven systém prevence a kontroly vztahů mezi žáky.¹⁶

Z viktimologického pohledu je šikana specifickou formou viktimizace, která zasahuje především zranitelné jedince. Děti a mladiství patří mezi rizikovou skupinu zejména z důvodu své psychické a sociální nezralosti. Sochůrek konstatuje, že „děti se mohou stát oběťmi především pro svou závislost na okolí a omezené možnosti obrany.“¹⁷ Tato zranitelnost je ještě umocněna potřebou sociálního přijetí, která je pro tuto věkovou skupinu klíčová.

Významnou roli při vzniku a udržování šikany hraje také skupinová dynamika. Agresivní chování není izolované, ale často je podporováno nebo tolerováno ostatními členy kolektivu. V některých případech dochází k postupnému zapojování dalších jedinců, čímž se šikana stává stabilní součástí sociální struktury třídy. Tento proces vede k normalizaci násilného chování a zvyšuje jeho intenzitu.

---

¹⁵ KOLÁŘ, M. *Nová cesta k léčbě šikany*. 1. vydání. Praha: Portál, 2011, str. 27

¹⁶ BENDL, S. *Prevence a řešení šikany ve škole*. 1. vydání. Praha: ISV, 2003, str. 1

¹⁷ SOCHŮREK, J. *Nástin vybraných problémů viktimologie*. 1. vydání. Liberec: Technická univerzita, 2003, str. 11

Šikana má závažné dopady nejen na oběť, ale i na celý kolektiv. Narušuje vztahy mezi žáky, snižuje pocit bezpečí a může negativně ovlivnit celkové klima školy. Z tohoto důvodu je důležité vnímat šikanu nejen jako individuální problém, ale jako komplexní sociální jev, který vyžaduje systematický přístup v oblasti prevence i řešení.

3.1 Vymezení pojmu šikana a její znaky

Šikana mezi dětmi a mladistvými představuje závažný sociálně patologický jev, který je typický především pro prostředí školních kolektivů. Nejedná se o běžný konflikt mezi vrstevníky, ale o systematické a opakované ubližování, které je charakteristické nerovnováhou sil mezi agresorem a obětí. Právě tato nerovnováha znemožňuje oběti účinnou obranu a odlišuje šikanu od běžných interpersonálních sporů.

Z odborného hlediska je šikana chápána jako proces, který se postupně vyvíjí a zasahuje celou strukturu skupiny. Kolář ji výstižně charakterizuje slovy: „Šikanování je nemoc vztahů ve skupině, která má své zákonitosti a vývojová stádia.“¹⁸ Tento přístup reflektuje, že šikana není izolovaným jednáním jednotlivce, ale výsledkem narušených sociálních vztahů v kolektivu.

Základní znaky šikany lze shrnout do tří klíčových oblastí. Prvním znakem je opakovanost, kdy k agresivnímu jednání dochází dlouhodobě a systematicky. Druhým znakem je úmyslnost, tedy vědomá snaha agresora způsobit oběti újmu. Třetím znakem je již zmíněná nerovnováha sil, která může mít nejen fyzickou, ale i psychickou či sociální podobu. Dlouhodobé působení těchto faktorů vede k výraznému narušení psychické stability oběti.¹⁹

Významným aspektem šikany je také její sociální dimenze. V některých případech dochází k postupnému vylučování oběti z kolektivu, což může přerůst až v ostrakismus, tedy formu sociálního vyloučení, při níž je jedinec systematicky ignorován nebo odmítán skupinou.²⁰ Tento proces může výrazně prohlubovat negativní dopady šikany, protože oběť ztrácí sociální oporu a pocit sounáležitosti.

---

¹⁸ KOLÁŘ, M. *Nová cesta k léčbě šikany*. 1. vydání. Praha: Portál, 2011, str. 27

¹⁹ VÁGNEROVÁ, K. *Minimalizace šikany: praktické rady pro rodiče*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2011, str. 22

²⁰ TOMEK, I., NEŠPOR, Z. R., ed. Ostrakismus. *Sociální encyklopedie* [online]. Sociologický ústav AV ČR, 2017 [cit. 2026-01-23]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Ostrakismus>

Šikana ve školním prostředí je úzce spjata s celkovým klimatem třídy a kvalitou sociálních vztahů mezi žáky.²¹ Pokud není agresivní chování včas rozpoznáno a řešeno, může se stát stabilní součástí skupinové dynamiky.

Z viktimologického hlediska představuje šikana specifickou formu viktimizace, která zasahuje především jedince se zvýšenou mírou zranitelnosti. Porozumění jejím základním znakům je proto klíčové nejen pro její identifikaci, ale i pro efektivní prevenci a intervenci v prostředí školy.

3.2 Příčiny vzniku šikany

Vznik šikany mezi dětmi a mladistvými je podmíněn kombinací individuálních a sociálních faktorů. Nejde o jev s jedinou příčinou, ale o souhru vlivů, které společně vytvářejí podmínky pro rozvoj agresivního chování.

Na straně agresora se uplatňuje zejména potřeba dominance, nízká empatie nebo snaha získat postavení ve skupině. Agresivní chování může sloužit jako prostředek k posílení moci v kolektivu.²² Na straně oběti mohou hrát roli faktory zvyšující její zranitelnost, například nižší sebevědomí nebo odlišnost od ostatních. Jak uvádí Sochůrek, „viktimizace je výsledkem souhry osobnostních a situačních faktorů.“²³

Důležitým vlivem je také rodinné prostředí, které formuje sociální chování dítěte a jeho reakce na konflikty.²⁴ Klíčovou roli však hraje školní kolektiv, kde může být agresivní chování tolerováno nebo přehlíženo. V takovém případě se šikana může postupně rozvíjet a upevňovat. Z viktimologického hlediska je tedy šikana výsledkem interakce mezi jedincem a sociálním prostředím. Porozumění těmto příčinám je zásadní pro prevenci i řešení tohoto jevu.

---

²¹ HUDECOVÁ, A. Šikanovanie v školskom prostredí a možnosti jeho prevencie. In KREJČÍŘOVÁ, O.; GOLDOVÁ, V. *Soubor přednášek z konference "Drogy a šikana – stále nebezpečí"*. 1. vyd. Vsetín: Město Vsetín, 2007, str. 45

²² KOLÁŘ, M. *Nová cesta k léčbě šikany*. 1. vydání. Praha: Portál, 2011, str. 39

²³ SOCHŮREK, J. *Nástin vybraných problémů viktimologie*. 1. vydání. Liberec: Technická univerzita, 2003, str. 11

²⁴ VÁGNEROVÁ, K. *Minimalizace šikany: praktické rady pro rodiče*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2011, str. 3

3.3 Role účastníků šikany

Šikana nepředstavuje pouze vztah mezi agresorem a obětí, ale komplexní sociální proces, do něhož vstupuje více aktérů. Její průběh a intenzita jsou výrazně ovlivněny dynamikou skupiny a postavením jednotlivých členů kolektivu.

Základními účastníky šikany jsou agresor, oběť a přihlízející. Agresor je iniciátorem šikany a prostřednictvím svého chování usiluje o získání dominance či uznání ve skupině. Oběť je naopak v oslabeném postavení a není schopna se účinně bránit. Z viktimologického hlediska se jedná o jedince se zvýšenou mírou zranitelnosti.

Významnou roli hrají také přihlízející, kteří mohou šikanu podporovat, tolerovat nebo jí pasivně přihlížet. Jejich reakce je klíčová, protože může agresivní chování posilovat nebo naopak oslabovat. „Šikanování není záležitostí jednotlivce, ale celé skupiny“²⁵, čímž se zdůrazňuje význam kolektivní odpovědnosti.

V některých případech dochází k postupnému zapojení dalších členů kolektivu do šikany, což vede k jejímu upevnění a normalizaci. Z viktimologického pohledu je proto důležité vnímat šikanu jako skupinový jev, nikoli pouze jako individuální selhání jednotlivce.

3.4 Vývojová stádia šikany

Šikana se zpravidla neobjevuje v plně rozvinuté podobě, ale prochází určitým vývojem, během něhož se postupně prohlubuje nerovnováha mezi agresorem a obětí. Zpočátku může mít nenápadný charakter, například ve formě posměchu či drobných konfliktů, které bývají často bagatelizovány.

Postupně však dochází k zesilování agresivního chování a k zapojování dalších členů kolektivu. V této fázi se šikana stává systematictější a oběť se ocitá ve stále nevýhodnějším postavení. V pokročilém stádiu se agresivní jednání stává součástí skupinové normy a dochází k výraznému narušení vztahů ve třídě.

Tento proces se popisuje jako vývoj, který vede k postupné destabilizaci kolektivu, přičemž „šikanování má své zákonité fáze, které směřují k rozkladu zdravých vztahů ve skupině.“²⁶ Čím déle šikana trvá, tím obtížnější je její řešení a tím závažnější

---

²⁵ KOLÁŘ, M. *Nová cesta k léčbě šikany*. 1. vydání. Praha: Portál, 2011, str. 30

²⁶ KOLÁŘ, M. *Bolest šikanování: Cesta k zastavení epidemie šikanování ve škole*. 2. vyd. Praha: Portál, 2005, str. 39

jsou její důsledky pro oběť i celé sociální prostředí. Z viktimologického hlediska je proto klíčové včasné rozpoznání počátečních projevů šikany, které umožňuje zabránit jejímu dalšímu rozvoji.

3.5 Základní druhy a formy šikany

Šikana představuje komplexní a dynamický sociálně patologický jev, který se může projevovat různými formami a intenzitou. Nejde o izolované jednání, ale o proces, v němž dochází k postupnému prohlubování nerovnováhy mezi agresorem a obětí. Z viktimologického hlediska je šikana specifickou formou viktimizace, která zasahuje nejen aktuální prožívání jedince, ale i jeho dlouhodobý osobnostní vývoj a sociální fungování.

Jednotlivé formy šikany se v praxi často prolínají a nelze je vždy striktně oddělit. Pro analytické účely je však možné rozlišit několik základních typů podle způsobu, jakým je oběti ubližováno.

Fyzická šikana patří mezi nejzjevnější formy agresivního chování. Zahrnuje přímé útoky na tělesnou integritu nebo majetek oběti, například bití, strkání, kopání nebo ničení osobních věcí. Přestože je tato forma relativně snadno identifikovatelná, bývá někdy bagatelizována jako běžné konflikty mezi dětmi, což může vést k jejímu podcenění a pozdní intervenci.

Verbální šikana se realizuje prostřednictvím slovních útoků, jako jsou nadávky, zesměšňování, ponižování nebo vyhrožování. Tato forma může mít výrazný dopad na sebezpojetí dítěte, protože zasahuje jeho identitu a sociální postavení ve skupině. Opakované slovní útoky mohou postupně narušovat sebedůvěru oběti a přispívat k jejímu sociálnímu stažení.

Psychická šikana představuje méně viditelnou, avšak velmi závažnou formu agrese. Zahrnuje manipulaci, zastrasování, vyvolávání strachu nebo emoční vydírání. Její specifikum spočívá v obtížné odhalitelnosti, protože často probíhá skrytě a bez přímých důkazů. Dlouhodobé působení psychického tlaku může vést k úzkostem, ztrátě sebevědomí a narušení celkové psychické stability jedince.²⁷

---

²⁷ VÁGNEROVÁ, K. *Minimalizace šikany: praktické rady pro rodiče*. 1. vydání. Praha: Portál, 2011, str. 45

Sociální (vztahová) šikana je zaměřena na narušení vztahů oběti v kolektivu. Projevuje se například vylučováním ze skupiny, ignorováním, šířením pomluv nebo cíleným poškozováním pověsti. V této fázi se šikana často stává součástí skupinové dynamiky. „*Šikana se postupně mění v záležitost skupiny, která začíná obět systematicky odmítat a izolovat.*“²⁸ Agresor tak využívá kolektiv jako nástroj k posilování své dominance a k dalšímu oslabení oběti.

Přímá šikana zahrnuje otevřené a bezprostřední útoky vůči oběti, ať už fyzické nebo verbální. Tyto projevy mají okamžitý dopad na psychiku dítěte, protože narušují jeho pocit bezpečí a vyvolávají přímý strach. Typicky se objevují u mladších dětí, které ještě nevyužívají složitější formy sociální manipulace.

Nepřímá šikana probíhá skrytě a je založena na manipulaci sociálních vztahů. Patří sem například pomluvy, ignorování nebo ovlivňování ostatních členů skupiny proti oběti. Pro obět může být tato forma zvláště zatěžující, protože je obtížně prokazatelná a často se odehrává bez přímé konfrontace, což zvyšuje pocity nejistoty a bezmoci.

Aktivní šikana představuje situaci, kdy agresor cíleně iniciuje a organizuje útoky vůči oběti. Může přitom využívat různé formy agrese i podporu skupiny. Cílem je zpravidla získání nebo upevnění dominantního postavení v kolektivu.

Pasivní šikana spočívá v nečinnosti ostatních členů skupiny, kteří šikaně přihlížejí, ale nezasahují. Tato forma je z viktimologického hlediska velmi významná, protože přispívá k udržování šikany a posiluje pocit izolace oběti. Absence podpory ze strany okolí může vést k prohloubení psychických obtíží a k rezignaci oběti na vyhledání pomoci.

Z uvedeného vyplývá, že šikana není jednorozměrný jev, ale proces, který se vyvíjí a proměňuje v závislosti na vztazích ve skupině. Porozumění jednotlivým formám šikany je proto klíčové nejen pro její včasné rozpoznání, ale i pro efektivní prevenci a intervenci v prostředí školy.

3.6 Následky šikany

Šikana představuje závažný zásah do psychického i sociálního vývoje dítěte či dospívajícího. Její dopady se neomezují pouze na bezprostřední prožívání oběti,

---

²⁸ KOLÁŘ, M. *Nová cesta k léčbě šikany*. 1. vydání. Praha: Portál, 2011, str. 75

ale mohou se promítat i do dlouhodobého fungování jedince v osobním, školním i sociálním životě. Z viktimologického hlediska lze následky šikany chápat jako důsledek opakované viktimizace, která postupně narušuje psychickou stabilitu a identitu oběti.

Jedním z nejvýznamnějších dopadů šikany jsou psychické následky, které se mohou projevovat v různých formách a intenzitě. U obětí se často objevují pocity strachu, úzkosti, nejistoty a dlouhodobého napětí. Postupně může docházet ke snižování sebevědomí a narušení sebepojetí. Dítě může začít vnímat samo sebe jako méněcenné nebo bezmocné, což může vést k internalizaci role oběti. „Oběť postupně ztrácí pocit vlastní hodnoty a přijímá roli oběti jako součást své identity.“²⁹

S psychickými dopady úzce souvisejí také emoční a psychosomatické projevy. Oběti šikany mohou trpět poruchami spánku, bolestmi hlavy, nechutenstvím nebo jinými somatickými obtížemi bez zjevné fyzické příčiny. Tyto projevy jsou často reakcí organismu na dlouhodobý stres a psychické zatížení.

Další významnou oblastí jsou sociální následky šikany. Oběť se může postupně izolovat od vrstevníků, ztrácet důvěru v ostatní a vyhýbat se sociálním kontaktům. Narušení vztahů ve třídě vede k pocitu osamělosti a vyloučení, což dále prohlubuje psychické obtíže. V některých případech může dojít i k narušení vztahu k autoritám, zejména pokud oběť vnímá nedostatečnou pomoc ze strany učitelů či rodičů.

Šikana má rovněž dopad na školní výkon a vztah ke vzdělávání. Děti vystavené šikaně často ztrácejí motivaci k učení, mají problémy se soustředěním a může docházet ke zhoršení prospěchu. Typickým projevem je také zvýšená absence nebo snaha vyhýbat se školnímu prostředí, které je pro oběť spojeno s negativní zkušeností.

V dlouhodobém horizontu mohou následky šikany přetrvávat i v dospělosti. Jedinci, kteří byli v dětství obětmi šikany, mohou vykazovat zvýšenou míru úzkosti, nízké sebevědomí nebo obtíže při navazování mezilidských vztahů. Viktimologické studie poukazují na to, že opakovaná viktimizace v raném věku může ovlivnit celkový osobnostní vývoj a způsob, jakým jedinec reaguje na zátěžové situace.

Vedle dopadů na oběť je však důležité zmínit i následky pro širší sociální prostředí. Šikana negativně ovlivňuje klima třídního kolektivu, narušuje pocit bezpečí

---

²⁹ KOLÁŘ, M. *Nová cesta k léčbě šikany*. 1. vydání. Praha: Portál, 2011, str. 103

a může vést k normalizaci agresivního chování. Děti, které šikaně přihlížejí, mohou postupně otupět vůči násilí nebo naopak prožívat strach, že se samy stanou další obětí.

Z výše uvedeného je zřejmé, že následky šikany jsou mnohohrstevné a zasahují nejen jednotlivce, ale i celé sociální prostředí. Porozumění těmto dopadům je proto zásadní pro včasné rozpoznání šikany a efektivní nastavení preventivních i intervenčních opatření.

4 Kyberšikana jako specifická forma viktimizace

Kyberšikana představuje specifickou formu šikany, která se odehrává prostřednictvím informačních a komunikačních technologií. V současné společnosti, kde děti a mladiství běžně využívají digitální prostředí ke komunikaci i budování sociálních vztahů, se tento typ agrese stává stále častějším jevem. Kyberšikanu lze chápat jako moderní podobu viktimizace, která rozšiřuje tradiční formy šikany o nové dimenze spojené s technologiemi.

Informační a komunikační technologie zahrnují prostředky, které umožňují přenos, zpracování a sdílení informací, zejména prostřednictvím internetu, mobilních zařízení či sociálních sítí.³⁰ Právě tyto technologie vytvářejí prostor, ve kterém může docházet k novým formám agresivního jednání, jež nejsou omezeny fyzickým kontaktem ani konkrétním místem.

Kyberšikana je odborně vymežována jako úmyslné a opakované ubližování realizované prostřednictvím digitálních technologií.³¹ Může mít podobu urážlivých zpráv, zveřejňování ponižujícího obsahu, šíření pomluv, vydávání se za oběť nebo dlouhodobého online obtěžování. Na rozdíl od tradiční šikany se však vyznačuje několika specifickými znaky, které významně ovlivňují její dopad na oběť.

Jedním z klíčových znaků kyberšikany je anonymita agresora. Pachatel může vystupovat pod falešnou identitou nebo skrývat svou totožnost, což snižuje jeho pocit odpovědnosti a zároveň zvyšuje nejistotu oběti. Ta často neví, kdo proti ní útočí, což může vést k rozšíření strachu na širší sociální okolí.

Dalším specifikem je časová a prostorová neomezenost. Zatímco tradiční šikana bývá vázána na konkrétní prostředí (např. školu), kyberšikana může probíhat nepřetržitě, bez ohledu na místo či čas. Oběť tak ztrácí možnost „úniku“ do bezpečného prostředí, což výrazně zvyšuje psychickou zátěž.

Významným faktorem je také rychlost a rozsah šíření informací. Ponižující obsah může být během krátké doby sdílen velkým množstvím osob, což zesiluje pocit ponížení a sociální stigmatizace. Jak uvádí Černá, zveřejnění kompromitujících materiálů v online

---

³⁰ Co je ICT? *Zkus IT* [online]. Praha: Zkus IT o.s., 2010 [cit. 2026-01-20]. Dostupné z: <http://www.zkusit.cz/proc-zkusit/co-je-ict.php>

³¹ KOPECKÝ, K., KREJČÍ, V. Co je kyberšikana? *E-bezpečí* [online]. 2008 [cit. 2026-01-2]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz>

prostředí může mít pro oběť dlouhodobé následky, protože kontrola nad jejich šířením je velmi omezená.³²

Z viktimologického hlediska představuje kyberšikana formu viktimizace, která kombinuje prvky psychického a sociálního násilí a zároveň je zesiluje prostřednictvím technologického prostředí. Šikana se může vyvíjet a přizpůsobovat podmínkám, ve kterých probíhá, přičemž digitální prostředí tento proces dále prohlubuje a rozšiřuje.³³

Dopady kyberšikany na oběť bývají často intenzivnější než u tradičních forem šikany. Dítě nebo dospívající je vystaven opakovanému psychickému tlaku, který může vést k úzkosti, snížení sebevědomí, pocitům izolace nebo k narušení mezilidských vztahů. Dlouhodobé působení takového stresu může negativně ovlivnit psychický vývoj jedince a jeho schopnost zvládat zátěžové situace.³⁴

Kyberšikana tak představuje komplexní a dynamický jev, který významně rozšiřuje tradiční pojetí šikany. Její specifika vyžadují nejen odlišný přístup k prevenci a intervenci, ale také hlubší porozumění tomu, jak digitální prostředí ovlivňuje proces viktimizace u dětí a mladistvých.

4.1 Typy kyberšikany

Kyberšikana se projevuje v celé řadě forem, které se liší způsobem provedení, intenzitou i dopadem na oběť. V praxi se jednotlivé typy často kombinují a prolínají, čímž se zvyšuje jejich účinek a zároveň ztěžuje jejich rozpoznání. Společným znakem všech forem je úmyslné ubližování prostřednictvím digitálních technologií a narušování psychické pohody oběti.

Jednou z nejčastějších forem kyberšikany je agresivní online komunikace, označovaná také jako „flaming“. Jedná se o útočné, urážlivé nebo provokativní zprávy, jejichž cílem je vyvolat konflikt nebo oběť veřejně zesměšnit. Tento typ jednání se často odehrává na sociálních sítích nebo v diskusních fórech, kde může být snadno sledován širším publikem.³⁵

---

³² ČERNÁ, A. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada, 2013, str. 21

³³ KOLÁŘ, M. *Nová cesta k léčbě šikany*. 1. vydání. Praha: Portál, 2011, str. 83

³⁴ VÁGNEROVÁ, K. *Minimalizace šikany: praktické rady pro rodiče*. 2. vydání. Praha: Portál, 2011, str. 94

³⁵ ROGERS, V. *Kyberšikana: pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. Praha: Portál, 2011, str. 18

Další formou je opakované obtěžování prostřednictvím zpráv, které spočívá v dlouhodobém zasílání urážlivých, výhružných nebo nepříjemných sdělení. Oběť je vystavena nepřetržitému tlaku, který může vést k pocitům strachu, úzkosti a bezmoci.

Významnou kategorií je také kyberpronásledování (cyberstalking), při němž agresor systematicky sleduje aktivitu oběti, kontaktuje ji prostřednictvím různých platforem a snaží se narušit její soukromí. Tento typ jednání bývá často spojen s intenzivním psychickým tlakem a může mít dlouhodobé dopady na psychické zdraví oběti.³⁶

Specifickou formu představuje zveřejňování a šíření ponižujícího obsahu, například fotografií, videí nebo osobních informací bez souhlasu oběti. Tento typ kyberšikany je zvláště závažný, protože dochází k narušení soukromí a zároveň k veřejnému ponižení, které může zasáhnout široké publikum. Obsah se navíc může šířit nekontrolovatelně a zůstává v online prostoru dlouhodobě dostupný.³⁷

Dalším typem je vydávání se za jinou osobu (impersonace). Agresor vytváří falešný profil nebo se vydává za oběť s cílem poškodit její pověst, vyvolat konflikty nebo narušit její vztahy. Tento zásah do identity může být pro oběť velmi zatěžující, protože ztrácí kontrolu nad tím, jak je vnímána svým okolím.

Za zvlášť závažnou formu kyberšikany lze považovat také grooming, tedy manipulativní navazování kontaktu s dítětem za účelem jeho zneužití. Pachatel si postupně získává důvěru oběti, buduje s ní vztah a následně ji může vystavit psychickému nátlaku nebo ji přimět k nežádoucím aktivitám. Tento typ jednání je nebezpečný především svou skrytostí a dlouhodobým charakterem.³⁸

Specifickou roli hraje také veřejné ponižování a zesměšňování v online prostoru, které může mít podobu komentářů, sdílení upravených fotografií nebo vytváření hanlivého obsahu. Vzhledem k tomu, že online prostředí umožňuje zapojení velkého množství uživatelů, dochází často k tzv. „řetězovému efektu“, kdy se na šikaně podílí širší skupina osob.

---

³⁶ ROGERS, V. *Kyberšikana: pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. Praha: Portál, 2011, str. 24

³⁷ Šikana. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. 2020 [cit. 2026-01-23]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Šikana>

³⁸ SOKOL, P. Čo je „grooming“ a kto je sexuálny predátor? [online]. Slovensko: Stalosato.sk, 2020 [cit. 2026-01-23]. Dostupné z: <https://www.stalosato.sk>

Kyberšikana se vyznačuje tím, že „útoky mohou probíhat opakovaně, bez časového omezení a za přítomnosti širokého publika“, což výrazně zvyšuje jejich dopad na oběť.³⁹ Tento aspekt ji odlišuje od tradiční šikany a činí z ní závažnou formu viktimizace, která zasahuje oběť nepřetržitě.

Z uvedeného přehledu vyplývá, že kyberšikana představuje široké spektrum jednání, která se mohou lišit formou, avšak spojuje je jejich negativní dopad na psychiku a sociální postavení oběti. Porozumění jednotlivým typům je proto klíčové pro jejich včasné rozpoznání a účinnou prevenci.

4.2 Oběť kyberšikany

Oběť kyberšikany se nachází ve specifickém postavení, které je ovlivněno především charakterem online prostředí. Na rozdíl od tradiční šikany může být vystavena útokům nepřetržitě a bez ohledu na místo, což zvyšuje její psychickou zátěž a pocit bezmoci. Typickým znakem je také ztráta kontroly nad situací, zejména nad šířením ponižujícího obsahu a identitou agresora.

Z viktimologického hlediska patří mezi nejohroženější skupiny především děti a dospívající, kteří jsou ve fázi utváření identity a jsou citlivější na sociální hodnocení okolí.⁴⁰ Kyberšikana u nich může vést k úzkosti, snížení sebevědomí, sociální izolaci nebo narušení vztahů s vrstevníky.

Kyberšikana tak představuje formu viktimizace, která zasahuje především zranitelnější jedince a může mít výrazný dopad na jejich psychický i sociální vývoj. Porozumění tomu, kdo se stává obětí, je proto důležité pro včasné rozpoznání rizikových situací i pro nastavení účinné prevence.

4.3 Agresor kyberšikany

Agresor kyberšikany představuje specifický typ pachatele, jehož chování je ovlivněno prostředím digitální komunikace. Online prostředí mu poskytuje určitou míru anonymity a snižuje bezprostřední kontrolu ze strany okolí, což může vést k intenzivnějším a častějším projevům agresivity. Pachatel si často neuvědomuje plný dopad svého jednání, protože není v přímém kontaktu s reakcí oběti.

---

³⁹ ROGERS, V. *Kyberšikana: pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. Praha: Portál, 2011, str. 31

⁴⁰ VÁGNEROVÁ, K. *Minimalizace šikany: praktické rady pro rodiče*. 2. vydání. Praha: Portál, 2011, str. 94

Z viktimologického hlediska agresor využívá nerovnováhu sil, která v kyberprostoru nespočívá ve fyzické převaze, ale například v technologických dovednostech, sociálním postavení nebo schopnosti manipulovat ostatními. Kyberšikana tak může být nástrojem k získání pozornosti, moci nebo uznání ve skupině.⁴¹

Specifickým rysem kyberšikany je také zapojení širšího publika. Agresor není vždy pouze jeden jedinec, ale může jít o skupinu, která se na šikaně podílí aktivně nebo ji podporuje sdílením obsahu. Tím dochází k zesílení útoku i jeho dopadu na oběť.

---

⁴¹ ROGERS, V. *Kyberšikana: pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. Praha: Portál, 2011, str. 30

5 Právní ochrana obětí šikany a kyberšikany

Šikana a kyberšikana mohou v závislosti na své intenzitě naplňovat znaky trestného činu. V českém právním řádu není šikana definována jako samostatná skutková podstata, její jednotlivé projevy však mohou být postihovány podle různých ustanovení trestního zákoníku. Nejčastěji se jedná o trestné činy, jako je nebezpečné vyhrožování, nebezpečné pronásledování, ublížení na zdraví nebo pomluva.

V případě kyberšikany se často uplatňuje zejména trestný čin pomluvy, který postihuje šíření nepravdivých informací způsobilých poškodit pověst jedince. Závažnější formy jednání mohou naplnit také znaky nebezpečného pronásledování, a to zejména tehdy, pokud dochází k dlouhodobému obtěžování oběti prostřednictvím elektronické komunikace.

Specifickou oblast představuje odpovědnost dětí a mladistvých. Podle zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, nejsou osoby mladší patnácti let trestně odpovědné, přičemž u mladistvých je kladen důraz především na výchovná opatření a individuální přístup.⁴² Tato právní úprava reflektuje skutečnost, že u mladistvých pachatelů je prioritou prevence dalšího protiprávního jednání.

Z hlediska praxe je důležité, že šikana bývá často zpočátku řešena na úrovni školy nebo v rámci prevence, přičemž k trestněprávnímu řešení dochází zejména v závažnějších případech. Policie České republiky upozorňuje, že šikana může přerůst v trestnou činnost, pokud dochází k opakovanému a intenzivnímu ubližování oběti.⁴³

Problematika šikany je rovněž reflektována v odborných a preventivních materiálech, které zdůrazňují nutnost včasného zásahu a spolupráce mezi školou, rodinou a dalšími institucemi.⁴⁴ Trestní právo tak představuje až krajní prostředek ochrany, který nastupuje v situacích, kdy jiné formy řešení selhávají.

Šikana ani kyberšikana nejsou v českém právním řádu upraveny jako samostatné skutkové podstaty trestných činů. Jednotlivé projevy tohoto jednání však mohou podle své povahy a intenzity naplňovat znaky různých trestných činů podle zákona č. 40/2009

---

⁴² Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže: Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů. Česká republika: Parlament ČR, 2003.

⁴³ Šikana. *Policie ČR* [online]. Policie ČR, 2020 [cit. 2026-03-20]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/preventivni-informace-sikana.aspx>

⁴⁴ Šikana. *ŠIKANA* [online]. Tábor: Kancelář ligy lidských práv, 2002 [cit. 2026-03-20]. Dostupné z: https://www.sikana.org/clanky_soubory/sikana.html

Sb., trestní zákoník. Ve fyzické rovině může jít zejména o ublížení na zdraví podle § 146, a to tehdy, pokud agresor oběti úmyslně způsobí újmu na zdraví. Jestliže pachatel obětí násilím, pohrůžkou násilí nebo pohrůžkou jiné těžké újmy nutí, aby něco konala, opominula nebo trpěla, může být takové jednání posouzeno jako vydírání podle § 175. V případech, kdy dochází k ničení nebo poškozování osobních věcí oběti, může být relevantní také poškození cizí věci podle § 228.

V prostředí kyberšikany bývá častá zejména pomluva podle § 184, tedy šíření nepravdivých údajů, které jsou způsobilé značnou měrou ohrozit vážnost poškozeného. Trestní zákoník přitom výslovně počítá i se spácháním tohoto činu prostřednictvím veřejně přístupné počítačové sítě. Dlouhodobé obtěžování oběti, opakované kontaktování, sledování nebo zneužití jejích osobních údajů může naplnit znaky nebezpečného pronásledování podle § 354. Pokud pachatel oběti vyhrožuje usmrcením, těžkou újmou na zdraví nebo jinou těžkou újmou způsobem, který může vzbudit důvodnou obavu, může jít o nebezpečné vyhrožování podle § 353.

V nejzávažnějších případech může šikana nebo kyberšikana přerůst až do takové intenzity, že přichází v úvahu i účast na sebevraždě podle § 144, pokud pachatel jiného k sebevraždě pohne nebo mu k ní pomáhá a dojde alespoň k pokusu sebevraždy. Zároveň nelze opomenout ani situace, kdy je útok veden z předsudečného nebo rasově motivovaného důvodu. Trestní zákoník s tímto motivem výslovně pracuje například u ublížení na zdraví, vydírání nebo u trestného činu násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352. Konkrétní právní kvalifikace vždy závisí na formě útoku, jeho intenzitě, délce trvání a následcích pro oběť.⁴⁵

---

⁴⁵ Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. Zákon pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © [cit. 2026-03-20]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.

6 Prevence a intervence v oblasti šikany

Prevence a intervence představují klíčové nástroje při řešení šikany mezi dětmi a mladistvými. Jejich cílem je nejen předcházet vzniku šikany, ale také včas rozpoznat její projevy a efektivně zasáhnout, aby nedocházelo k jejímu dalšímu rozvoji. V kontextu školního prostředí se jedná o systematický proces, který zahrnuje spolupráci školy, rodiny i odborných institucí.

Prevence šikany je zaměřena především na vytváření bezpečného a pozitivního klimatu ve třídě. Důležitou roli zde hraje nastavení jasných pravidel chování, podpora vzájemného respektu mezi žáky a rozvoj sociálních dovedností. Prevence spočívá především v posilování zdravých vztahů a schopnosti dětí řešit konflikty nenásilnou formou.⁴⁶

Zásadní význam má také role pedagoga, který by měl být schopen rozpoznat varovné signály šikany, jako jsou změny v chování žáka, sociální izolace nebo zhoršení školního prospěchu. Včasná identifikace problému umožňuje rychlejší a účinnější zásah.

Intervence představuje konkrétní kroky, které jsou realizovány v případě zjištění šikany. Tyto postupy zahrnují zejména zajištění ochrany oběti, vyšetření situace a následnou práci s agresorem i třídním kolektivem. Kolář upozorňuje, že řešení šikany musí být systematické a citlivé, protože nevhodný zásah může situaci dále zhoršit.⁴⁷

Součástí intervence je také spolupráce s rodiči a případně s odbornými institucemi, jako jsou pedagogicko-psychologické poradny nebo orgány sociálně-právní ochrany dětí. Důležité je zajistit, aby nedocházelo k sekundární viktimizaci oběti a aby byla poskytnuta odpovídající podpora.

Z viktimologického hlediska je prevence i intervence zaměřena nejen na samotné řešení problému, ale také na minimalizaci jeho dopadů na oběť a na obnovu narušených vztahů v kolektivu. Efektivní přístup tak vyžaduje komplexní a dlouhodobou práci se všemi účastníky šikany.

---

⁴⁶ VÁGNEROVÁ, K. *Minimalizace šikany: praktické rady pro rodiče*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2011, str. 5

⁴⁷ PERRY, J., CARRINGTON, G. *Facing Bullying: A Collection of Methods – A Methodological Material of the Institute of Pedagogical and Psychological Counseling of the Czech Republic*. Prague: Institute of Pedagogical and Psychological Counseling of the Czech Republic, 1997, str. 25

6.1 Institucionální podpora obětí šikany a kyberšikany

V rámci řešení šikany a kyberšikany hrají důležitou roli specializované organizace a instituce, které poskytují pomoc obětem i jejich blízkým. Tyto subjekty nabízejí odborné poradenství, krizovou intervenci a podporu při řešení konkrétních situací.

Sociální pracovníci a sociální kurátoři

Sociální pracovníci a kurátoři pro mládež působí v rámci orgánů sociálně-právní ochrany dětí. Poskytují podporu ohroženým dětem, spolupracují s rodinou a školou a podílejí se na řešení závažných případů šikany.⁴⁸

Linka Bezpečí

Linka bezpečí je bezplatná a anonymní služba určená dětem a mladistvým, kteří se ocitli v obtížné životní situaci. Poskytuje telefonickou i online pomoc, včetně krizové intervence a psychologické podpory. Více informací na www.linkabezpeci.cz.

Projekt E-Bezpečí

Projekt E-Bezpečí se specializuje na prevenci a řešení rizik spojených s online komunikací, včetně kyberšikany. Nabízí vzdělávací materiály, poradenství a pomoc při řešení konkrétních případů.⁴⁹

Bílý kruh bezpečí

Bílý kruh bezpečí je organizace zaměřená na pomoc obětem trestných činů. Nabízí odborné právní poradenství, psychologickou pomoc a podporu při zvládnání následků viktimizace. Více informací na www.bkb.cz

Pedagogicko-psychologické poradny

---

⁴⁸ VÁGNEROVÁ, K. *Minimalizace šikany: praktické rady pro rodiče*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2011, str. 134

⁴⁹ KOPECKÝ, K. Projekt E-Bezpečí [online]. Olomouc: Centrum prevence rizikové virtuální komunikace, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, 2020 [cit. 2026-03-20]. Dostupné z: https://www.e-bezpeci.cz/index.php/rizikove-jevy-spojene-sonline-komunikaci/kybersikana/17-cojekyllbersikana?fbclid=IwAR0ftKFQ9nMWV8KanCl_oxLevEXxadvGIyPRfvtvau9Nck27Yb6AGNmrKB8

Pedagogicko-psychologické poradny poskytují odbornou pomoc dětem, rodičům i školám. Zaměřují se na diagnostiku problémů, poradenství a návrh vhodných opatření při řešení šikany ve školním prostředí.⁵⁰

---

⁵⁰ VÁGNEROVÁ, K. *Minimalizace šikany: praktické rady pro rodiče*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2011, str. 133

7 Dotazníkové šetření na školách v Příbrami a v Praze

Praktická část bakalářské práce je zaměřena na empirické zjišťování výskytu šikany a kyberšikany mezi žáky základní školy v Příbrami a studenty střední školy v Praze. Cílem praktické části je zjistit rozsah a podoby šikany mezi respondenty a současně posoudit, jak lze poznatky viktimologie uplatnit při řešení šikany v praxi. Pozornost je věnována osobním zkušenostem respondentů se šikanou a kyberšikanou, formám viktimizace, možnostem vyhledání pomoci i tomu, zda je škola vnímána jako prostředí podporující bezpečí, důvěru a včasné řešení těchto problémů. Obě zúčastněné školy si přály zůstat v anonymitě, a proto jejich konkrétní názvy nejsou v bakalářské práci uváděny.

7.1 Metodika dotazníkového šetření

Pro získání výzkumných dat byla zvolena kvantitativní výzkumná metoda, konkrétně dotazníkové šetření. Tato metoda byla vybrána s ohledem na možnost oslovit větší počet respondentů a získat data, která lze následně statisticky vyhodnotit. Dotazníkové šetření je vhodným nástrojem zejména při zkoumání výskytu šikany, forem viktimizace a postojů žáků k řešení šikany ve školním prostředí.

Výzkumný soubor tvořili žáci druhého stupně základní školy a studenti střední školy. Do šetření byli zařazeni respondenti navštěvující 6. až 9. ročník základní školy a 1. až 4. ročník střední školy. Výzkumu se zúčastnili chlapci i dívky. Výběr respondentů byl záměrný a vycházel z dostupnosti škol ochotných zapojit se do výzkumného šetření a zároveň z relevance cílové skupiny k tématu bakalářské práce. Účast respondentů byla dobrovolná a anonymní.

Sběr dat probíhal prostřednictvím anonymního nestandardizovaného dotazníku vytvořeného autorkou práce. Dotazník byl sestaven na základě studia odborné literatury zaměřené na problematiku šikany, viktimologie a školní prevence rizikového chování. Obsahoval celkem 15 otázek a byl přizpůsoben věku respondentů. V konečné podobě byl zaměřen na základní identifikační údaje respondentů, zkušenosti se šikanou, zaznamenané formy šikany, sociální vztahy ve škole, pocit bezpečí, možnosti řešení šikany, dostupnost podpory a zkušenosti s kyberšikanou.

Dotazníkové šetření bylo realizováno se souhlasem vedení škol. Respondenti byli před vyplněním dotazníku informováni o účelu výzkumu, anonymitě dotazníku a dobrovolnosti účasti. Dotazník byl vyplňován samostatně, bez časového tlaku a bez

přítomnosti osoby, která by mohla odpovědi ovlivnit. Tento postup měl přispět k větší otevřenosti a pravdivosti získaných odpovědí.

Celkem se výzkumného šetření zúčastnilo 240 respondentů, z toho 85 žáků základní školy a 155 studentů střední školy. Výsledky byly následně zpracovány pomocí základních statistických metod, a to prostřednictvím četností a procentuálního zastoupení jednotlivých odpovědí. Pro větší přehlednost jsou prezentovány formou grafů a slovního vyhodnocení. Interpretace dat je zaměřena na souvislosti mezi výskytem šikany, formami viktimizace, vnímáním bezpečí a možnostmi podpory ve školním prostředí.

7.2 Stanovení hypotéz

Hypotéza č. 1: Předpokládá se, že více než polovina dotazovaných se setkala se šikanou ve škole.

Hypotéza č. 2: Předpokládá se, že kyberšikana je častější u studentů střední školy než u žáků základní školy.

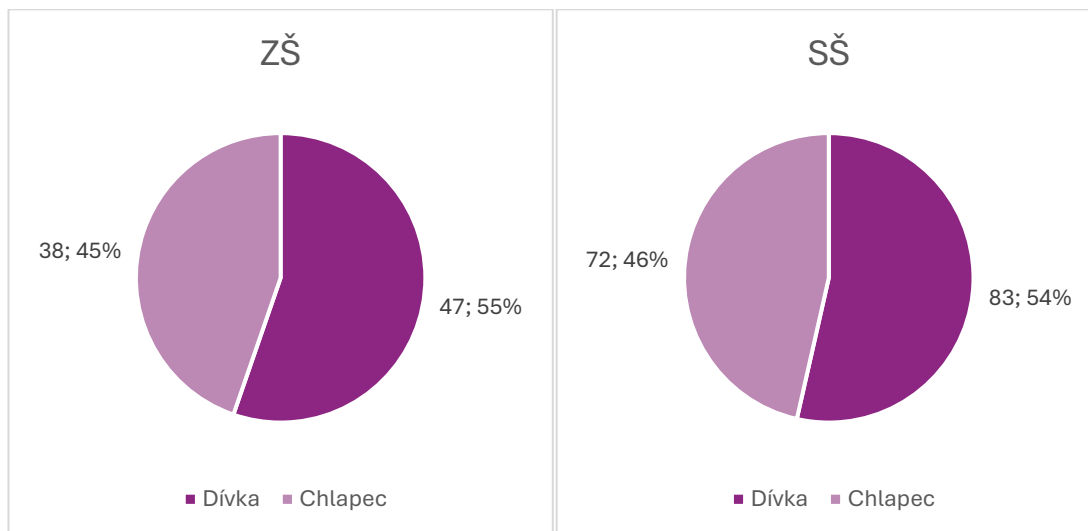
Hypotéza č. 3: Předpokládá se, že nejčastější formou šikany je šikana slovní.

Hypotéza č. 4: Předpokládá se, že většina žáků a studentů má ve škole kamarády.

Hypotéza č. 5: Předpokládá se, že žáci základní školy vnímají školu jako aktivnější v prevenci šikany než studenti střední školy.

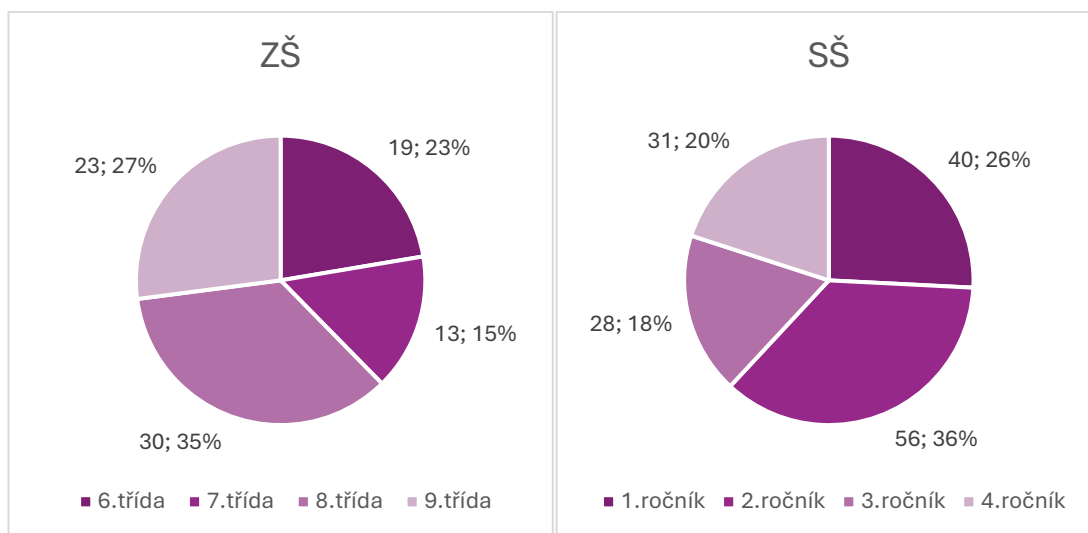
7.3 Výsledky dotazníkového šetření

Graf č.1: Pohlaví respondentů.⁵¹

Z dotazníku na první otázku je patrné, že se výzkumu zúčastnilo 47 dívek 55,3 % a 38 chlapců 44,7 % ze ZŠ. Ze SŠ se zúčastnilo 83 dívek 53,5 % a 72 chlapců 46,5 % ze SŠ.

Graf č.2: Navštěvovaná třída a ročník respondentů.⁵²

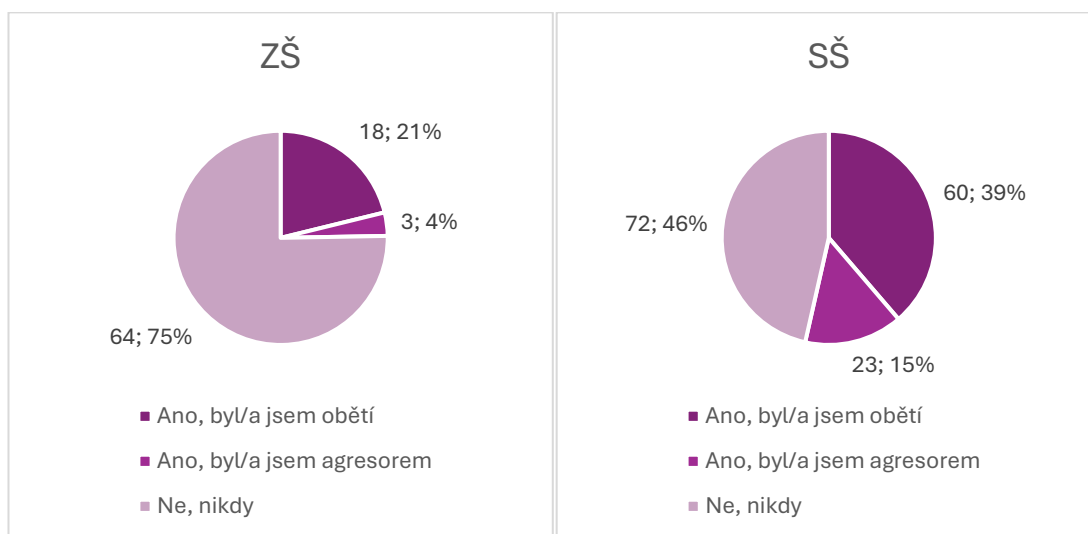

Z dotazníku na druhou otázku vyplývá, že se výzkumu se na třídách ZŠ zúčastnila 6. třída, 7. třída, 8. třída a 9. třída. Na SŠ se zúčastnil 1. ročník, 2. ročník, 3. ročník a 4. ročník.

⁵¹ Zdroj: Vlastní tvorba grafu na základě dotazníku 2026

⁵² Zdroj: Vlastní tvorba grafu na základě dotazníku 2026

Graf č.3: Šikana ve škole.⁵³

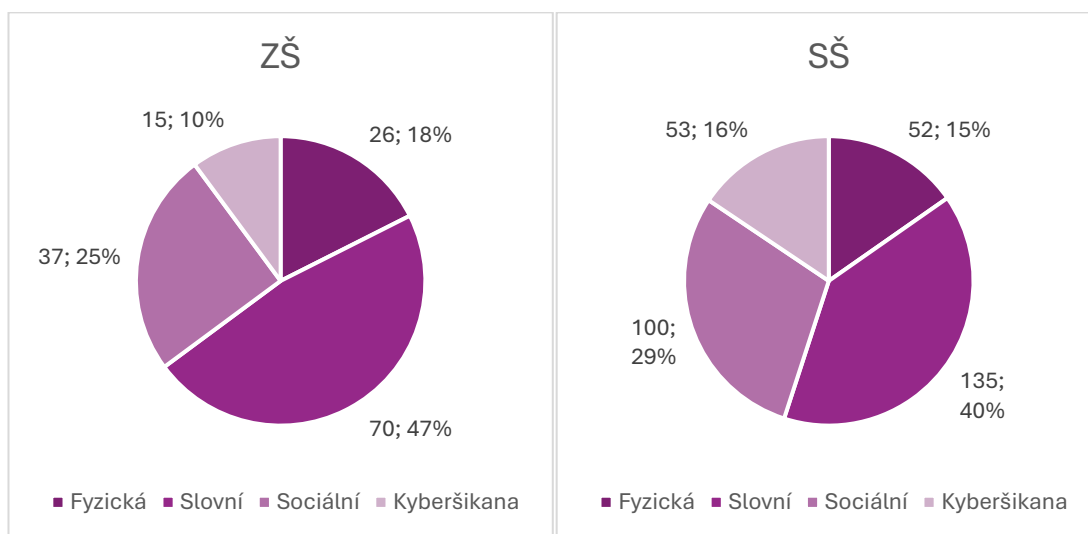
Graf č. 3 znázorňuje odpovědi respondentů na otázku, zda se někdy setkali se šikanou ve škole. Výsledky ukazují rozdíly mezi žáky základní školy a studenty střední školy.

Na základní škole uvedlo 18 žáků 21,2 %, že byli obětí šikany, 3 žáci 3,5 % přiznali roli agresora a největší část, konkrétně 64 žáků 75,3 %, uvedla, že se se šikanou nikdy neseťkala. Na střední škole bylo zjištěno, že 60 studentů 38,7 % má zkušenost se šikanou v roli oběti, 23 studentů 14,8 % uvedlo, že byli agresorem, a 72 studentů 46,5 % se šikanou nikdy neseťkalo.

Z výsledků vyplývá, že zkušenost se šikanou je častější u studentů střední školy než u žáků základní školy. Zároveň lze pozorovat, že na obou typech škol převažují respondenti, kteří se se šikanou neseťkali. Tento výsledek však nevylučuje významnou přítomnost šikany ve školním prostředí, zejména na středních školách, kde je vyšší počet respondentů se zkušeností v roli oběti i agresora.

⁵³ Zdroj: Vlastní tvorba grafu na základě dotazníku 2026

Graf č.4: Formy šikany ve škole s možností označení více odpovědí.⁵⁴

Odpovědi z čtvrté otázky znázorňuje odpovědi respondentů na otázku, jaké formy chování podobné šikaně zaznamenali ve školním prostředí. U této otázky měli respondenti možnost označit více možností.

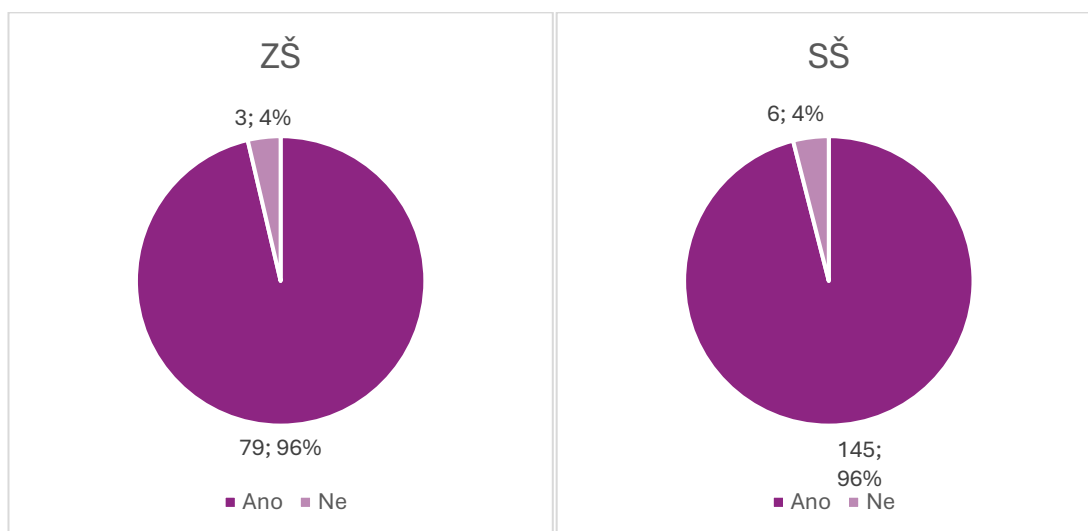
Na základní škole byla nejčastěji zaznamenána slovní šikana, kterou uvedlo 70 žáků 82,4 %. Dále následovala sociální šikana 37 žáků 43,5 % a fyzická šikana 26 žáků 30,6 %. Nejméně zastoupenou formou byla kyberšikana, kterou označilo 15 studentů 17,6 %.

Na střední škole byla rovněž nejčastější formou slovní šikana, a to s výrazným počtem 135 odpovědí 87,1 %. Sociální šikanu uvedlo 100 studentů 64,5 %, fyzickou šikanu 52 studentů 33,5 % a kyberšikanu 53 studentů 34,2 %.

Z výsledků je patrné, že nejrozšířenější formou šikany je v obou typech škol šikana slovní, která výrazně převyšuje ostatní formy. Současně lze pozorovat vyšší četnost všech forem šikany na střední škole, což může souviset s větším počtem respondentů nebo s vyšší mírou výskytu těchto jevů. Výsledky zároveň ukazují, že i méně nápadné formy šikany, jako je sociální či kyberšikana, jsou ve školním prostředí poměrně časté.

⁵⁴ Zdroj: Vlastní tvorba grafu na základě dotazníku 2026

Graf č.5: Kamarádi ve škole.⁵⁵

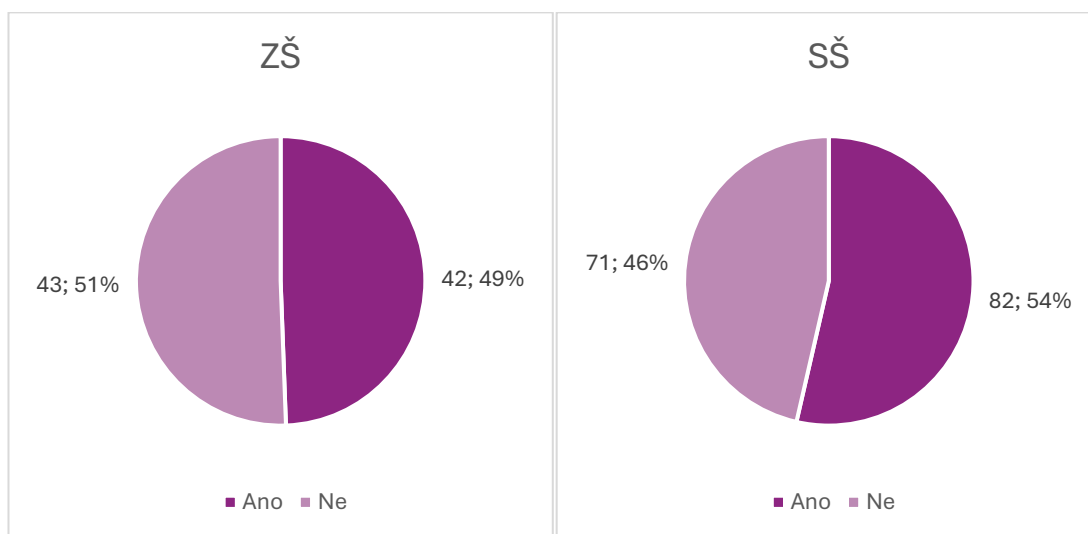
Další otázka znázorňuje odpovědi respondentů na otázku, zda mají ve škole kamarády.

Na základní škole uvedlo 79 žáků 96,3 %, že ve škole kamarády mají, zatímco pouze 3 žáci 3,7 % studentů odpovědělo záporně. Na střední škole byly výsledky velmi podobné 145 žáků 96,0 % uvedlo, že kamarády ve škole má, a 6 studentů 4,0 % uvedlo opak. Je však nutné doplnit, že na základní škole se do odpovědi nezapojili 3 žáci a na střední škole 4 studenti.

Z výsledků vyplývá, že naprostá většina respondentů na obou typech škol má ve školním prostředí vytvořené sociální vazby. Tento fakt může mít významný vliv na celkové klima třídy a může působit jako ochranný faktor proti vzniku šikany.

⁵⁵ Zdroj: Vlastní tvorba grafu na základě dotazníku 2026

Graf č.6: Vztah respondentů ke škole.⁵⁶

Graf č. 6 znázorňuje odpovědi respondentů na otázku, zda chodí rádi do školy. Výsledky jsou porovnány mezi žáky základní školy a studenty střední školy.

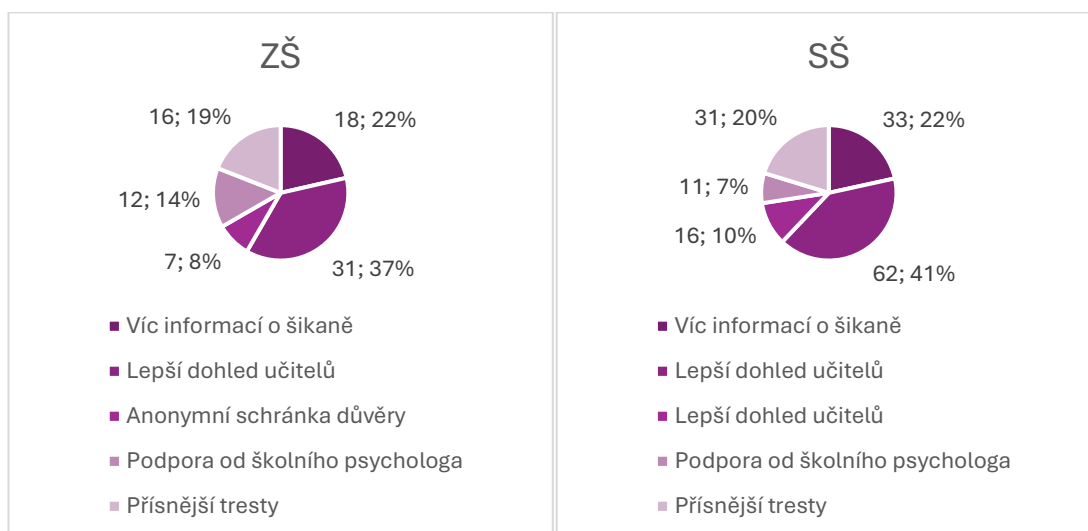
Na základní škole uvedlo 42 žáků 49,4 % že do školy chodí rádi, zatímco 43 žáků 50,6 % odpovědělo záporně. Výsledky jsou tedy téměř vyrovnané, s mírnou převahou negativního postoje. Na střední škole odpovědělo kladně 82 studentů 53,6 % a záporně 71 studentů 46,4 %. V tomto případě tak mírně převažuje pozitivní vztah ke škole.

Z výsledků vyplývá, že vztah respondentů ke škole není jednoznačný a liší se podle typu školy. Zatímco u žáků základní školy jsou postoje téměř vyrovnané, u studentů střední školy lze pozorovat mírně pozitivnější vnímání školy. Tento výsledek může souviset s věkem respondentů, jejich větší samostatností nebo odlišným školním prostředím.

⁵⁶ Zdroj: Vlastní tvorba grafu na základě dotazníku 2026

Graf č.7: Možnosti boje proti ve šikaně ve školách.⁵⁷

Autorka se snažila zjistit, jak dotazovaní vnímají, co by podle jejich názoru mohlo pomoci v boji proti šikaně. Výsledky ukazují, jaké formy prevence a řešení šikany považují za nejdůležitější žáci základní školy a studenti střední školy.

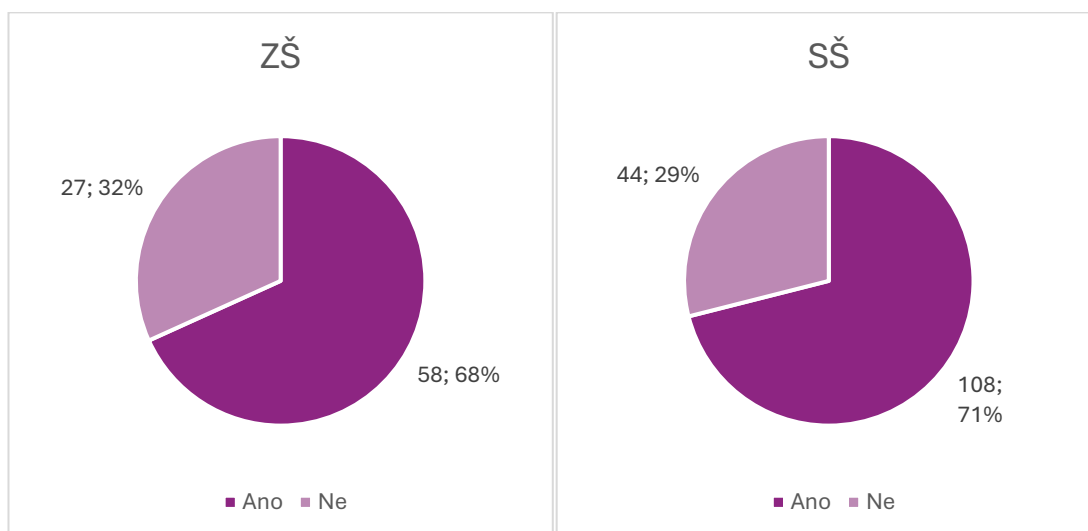
Na základní škole byla nejčastěji volena odpověď č. 2, kterou označilo 31 žáků 36,9 %. Následovala odpověď č. 1 s podílem 18 žáků 21,4 % a odpověď č. 5, kterou zvolilo 16 žáků 19,0 %. Odpověď č. 4 uvedlo 12 žáků 14,3 % a nejméně zastoupena byla odpověď č. 3 s podílem 7 žáků 8,3 %.

Na střední škole byla rovněž nejčastější odpověď č. 2, kterou označilo 62 studentů 40,5 %. Dále následovala odpověď č. 1 s podílem 33 studentů 21,6 % a odpověď č. 5 s podílem 31 studentů 20,3 %. Odpověď č. 3 zvolilo 16 studentů 10,5 % a nejméně zastoupena byla odpověď č. 4, kterou uvedlo 11 studentů 7,2 %.

Z výsledků vyplývá, že na obou typech škol respondenti nejčastěji považují za nejúčinnější právě možnost uvedenou v odpovědi č. 2. Současně lze pozorovat podobné rozložení odpovědí mezi základní a střední školou, což naznačuje, že názory respondentů na možnosti prevence a řešení šikany jsou v obou skupinách poměrně podobné.

⁵⁷ Zdroj: Vlastní tvorba grafu na základě dotazníku 2026

Graf č.8: Pocit bezpečí respondentů ve školním prostředí.⁵⁸

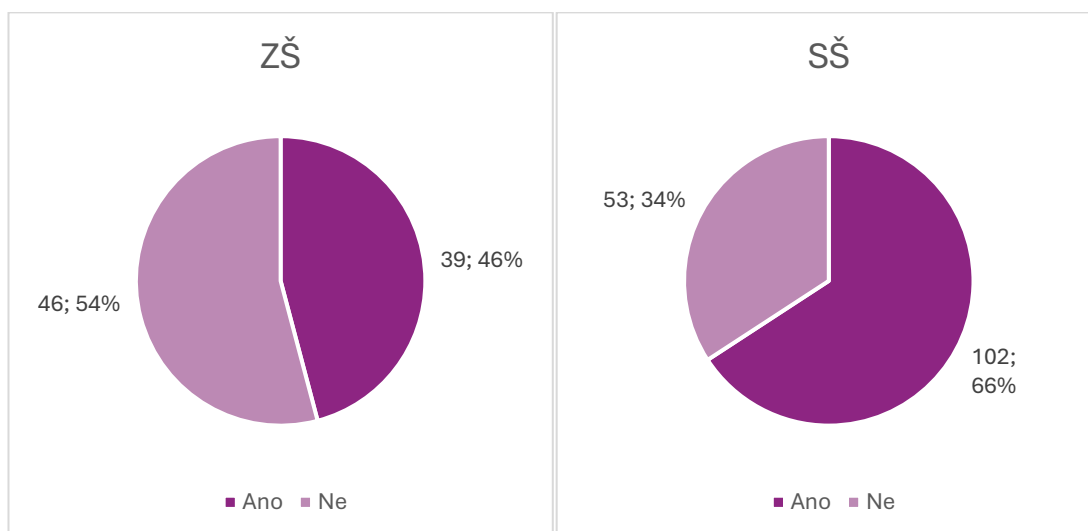
Odpovědi respondentů ukazují, jaký je jejich subjektivní pocit bezpečí ve školním prostředí. Na základní škole uvedlo 58 žáků 68,2 %, že se ve škole cítí bezpečně, zatímco 27 žáků 31,8 % tento pocit nemá.

Na střední škole odpovědělo kladně 108 studentů 71,1 % a záporně 44 studentů 28,9 %. Je však nutné doplnit, že 3 studenti střední školy se do odpovědi nezapojili. Výsledky jsou tedy v obou případech poměrně podobné, s mírnou převahou pozitivního pocitu bezpečí.

Z výsledků však zároveň vyplývá, že přibližně třetina respondentů se ve školním prostředí necítí bezpečně, což představuje významné zjištění. Tento fakt může souviset s výskytem šikany nebo narušenými vztahy ve školním kolektivu a poukazuje na potřebu posílení preventivních opatření a podpory bezpečného klimatu ve školách.

⁵⁸ Zdroj: Vlastní tvorba grafu na základě dotazníku 2026

Graf č.9: Odchod ze školy z důvodu šikany.⁵⁹

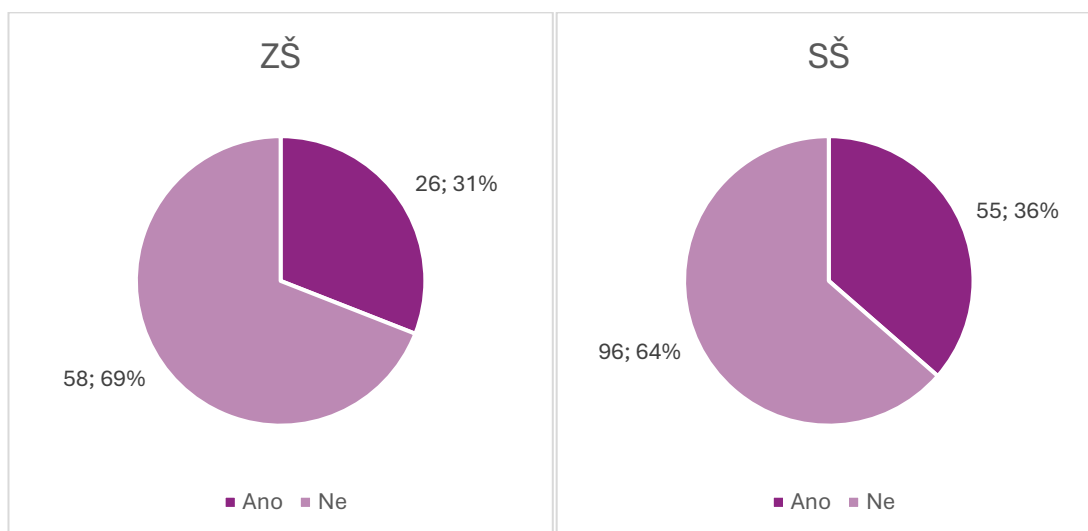
Zjištění ukazují, do jaké míry se respondenti setkali s případem, kdy někdo změnil školu v důsledku šikany. Na základní škole uvedlo 39 žáků 45,9 %, že takovou zkušenost mají, zatímco 46 žáků 54,1 % odpovědělo záporně.

Na střední škole uvedlo 102 studentů 65,8 %, že znají někoho, kdo kvůli šikaně změnil školu, a 53 studentů 34,2 % takovou zkušenost nemá.

Z výsledků je patrné, že tento jev je poměrně častý, zejména u studentů střední školy. Skutečnost, že více než polovina respondentů na střední škole zná konkrétní případ změny školy v důsledku šikany, poukazuje na závažnost dopadů tohoto sociálně patologického jevu. Změna školy tak může být vnímána jako krajní řešení situace, kdy selhávají jiné možnosti jejího řešení.

⁵⁹ Zdroj: Vlastní tvorba grafu na základě dotazníku 2026

Graf č.10: Znalost respondentů o výskytu agresora šikany v jejich okolí.⁶⁰

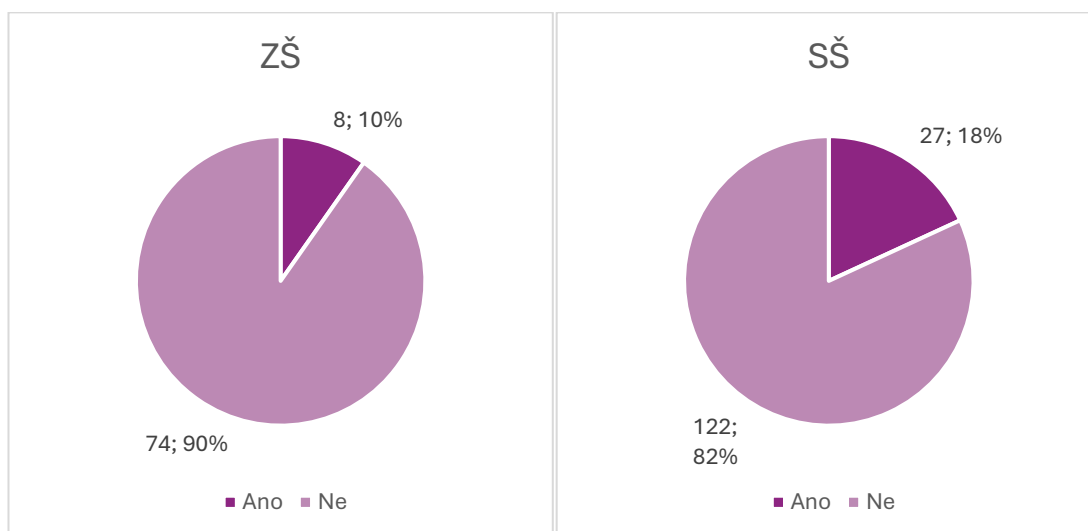
Zjištění se zaměřují na osobní zkušenost respondentů se situací, kdy došlo ke změně školy v důsledku šikany. Na základní škole uvedlo 26 žáků 31,0 % kladnou odpověď, zatímco 58 žáků 69,0 % takovou zkušenost nemá. Je však nutné doplnit, že 1 respondent se do odpovědi nezapojil.

Na střední škole odpovědělo kladně 55 studentů 36,4 % a záporně 96 studentů 63,6 %. V tomto případě se do odpovědi nezapojili 4 respondenti.

Z výsledků vyplývá, že přímá zkušenost se změnou školy v důsledku šikany není u většiny respondentů běžná, přesto se jedná o poměrně významný podíl. Ve srovnání s předchozí otázkou, která se zaměřovala na nepřímou zkušenost, je patrné, že osobní zkušenost je méně častá, avšak stále představuje závažný důsledek šikany. Tento fakt potvrzuje, že šikana může vést až k zásadním změnám v životě jedince.

⁶⁰ Zdroj: Vlastní tvorba grafu na základě dotazníku 2026

Graf č.11: Sebehodnocení respondentů ve vztahu k šikaně.⁶¹

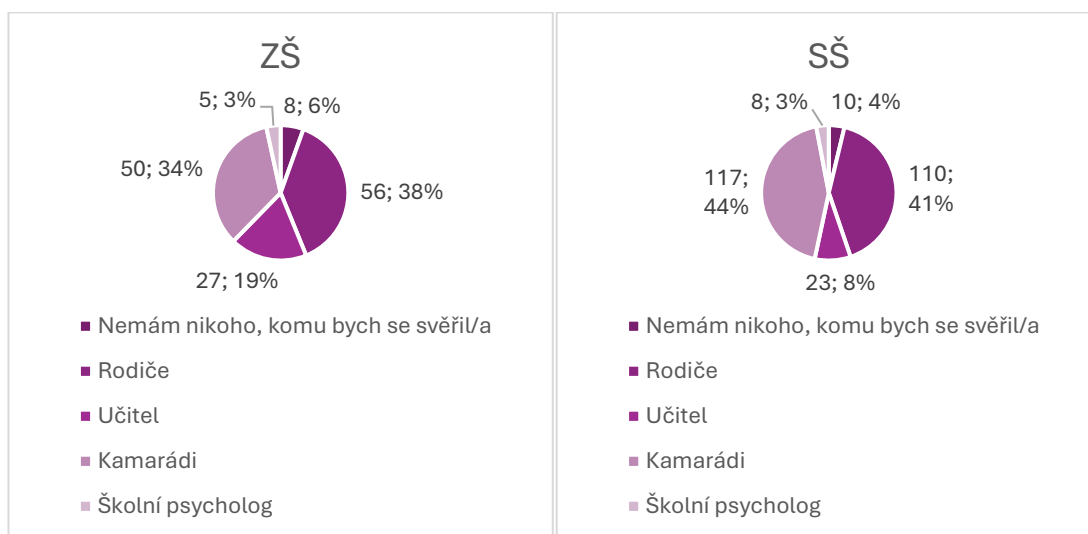
Výsledky zachycují míru přiznání vlastní zkušenosti respondentů s agresivním chováním vůči ostatním. Na základní škole uvedlo 8 žáků 9,8 %, že se někdy dopustili šikany, zatímco výrazná většina, konkrétně 74 žáků 90,2 %, tuto zkušenost odmítla. Do odpovědi se nezapojili 3 respondenti.

Na střední škole přiznalo zkušenost se šikanováním 27 studentů 18,1 % a 122 studentů 81,9 % uvedlo, že se takového jednání nedopustilo. V tomto případě se do odpovědi nezapojilo 6 respondentů.

Ve srovnání se základní školou je patrné, že podíl respondentů, kteří připouštějí vlastní agresivní chování, je na střední škole vyšší. Přesto však na obou typech škol výrazně převažují respondenti, kteří takovou zkušenost odmítají. Je zároveň vhodné zohlednit citlivost otázky, která může ovlivnit ochotu respondentů odpovídat otevřeně.

⁶¹ Zdroj: Vlastní tvorba grafu na základě dotazníku 2026

Graf č.12: Možnosti, na koho by se žáci/studenti obrátili v případě šikany.⁶²

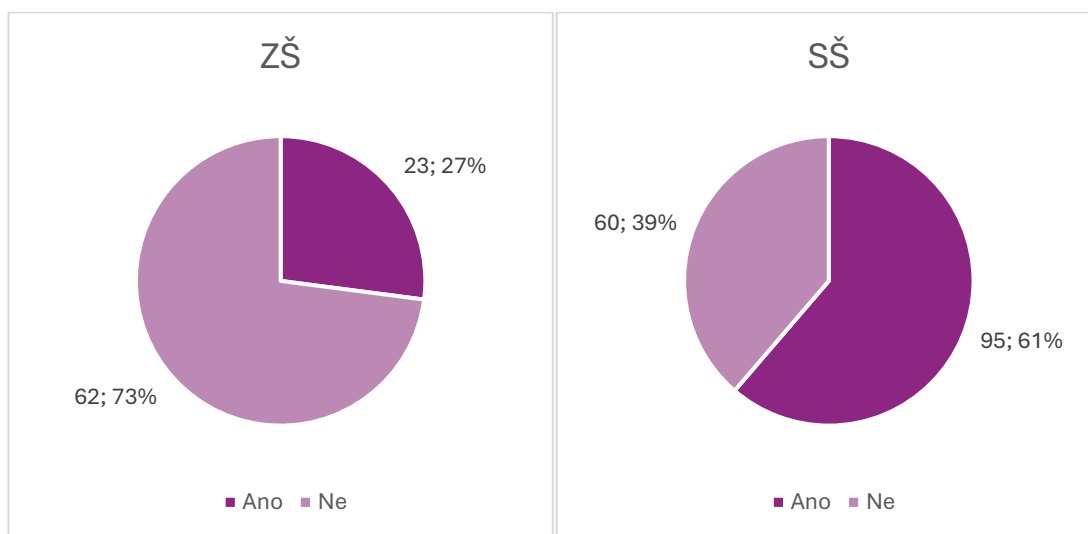
Z porovnání obou skupin je patrné, že nejvýznamnější oporu představují rodiče a kamarádi, přičemž u studentů středních škol mírně převažují kamarádi 117 studentů 43,7 % nad rodiči 110 studentů; 41,0 %. U žáků základních škol naopak dominují rodiče 56 žáků; 38,4 %, následovaní kamarády 50 žáků; 34,2 %.

Učitelé jsou častěji uváděni žáky základních škol 27 žáků; 18,5 % než studenty středních škol 23 studentů; 8,6 %, což může souviset s vyšší mírou důvěry k pedagogům v nižším věku. Školní psycholog je ve všech případech využíván minimálně 5 žáků 3,4 % a 8 studentů; 3,0 %.

Pozitivním zjištěním je relativně nízký podíl respondentů, kteří uvedli, že nemají nikoho, komu by se mohli svěřit 8 žáků; 5,5 % a 10 studentů; 3,7 %, přesto se jedná o skupinu, které je třeba věnovat zvýšenou pozornost.

⁶² Zdroj: Vlastní tvorba grafu na základě dotazníku 2026

Graf č.13: Zkušenost respondentů s kyberšikanou.⁶³

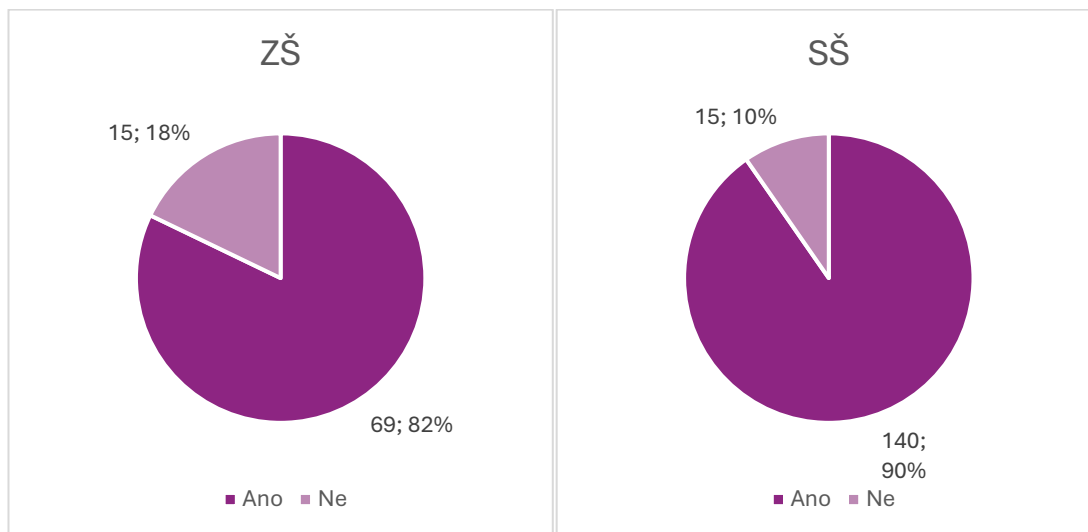
Graf č. 13 znázorňuje odpovědi respondentů na otázku, zda se někdy setkali s kyberšikanou. Výsledky ukazují, že zkušenost s tímto jevem je častější u studentů střední školy než u žáků základní školy.

Na základní škole uvedlo 23 žáků, tedy 27,1 %, že se s kyberšikanou již setkali, zatímco 62 žáků, což představuje 72,9 %, odpovědělo, že se s kyberšikanou nesetkali. Na střední škole odpovědělo 95 studentů, tedy 61,3 %, že se s kyberšikanou již setkali, zatímco 60 studentů, což činí 38,7 %, uvedlo, že se s tímto jevem nikdy nesetkali.

Z výsledků je patrné, že kyberšikana je mezi studenty střední školy výrazně rozšířenější než mezi žáky základní školy. Zatímco na základní škole převažovali respondenti bez zkušenosti s kyberšikanou, konkrétně 62 žáků 72,9 %, na střední škole naopak převládali ti, kteří se s kyberšikanou již setkali, konkrétně 95 studentů 61,3 %. Tento výsledek může souviset s častějším využíváním sociálních sítí, mobilních telefonů a dalších komunikačních technologií u starších respondentů. Zjištěné údaje zároveň potvrzují, že kyberšikana představuje závažný problém zejména ve středoškolském prostředí a je proto důležité věnovat této problematice zvýšenou pozornost v oblasti prevence i včasné intervence.

⁶³ Zdroj: Vlastní tvorba grafu na základě dotazníku 2026

Graf č.14: Informovanost žáků a studentů o problematice šikany a kyberšikany ve škole.⁶⁴

V rámci této otázky bylo zjišťováno, zda bylo ve škole s respondenty probíráno téma šikany a kyberšikany. Z výsledků vyplývá, že většina žáků základní školy i studentů střední školy uvedla, že se s tímto tématem ve školním prostředí již setkala.

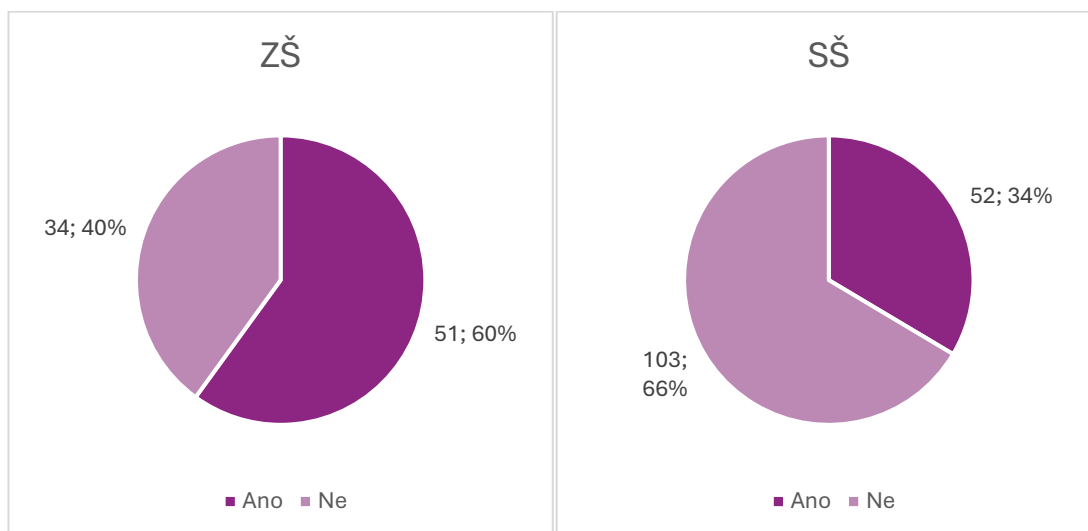
Na základní škole odpovědělo 69 žáků, tedy 82,1 %, že téma šikany a kyberšikany ve škole probírali. Naopak 15 žáků, což představuje 17,9 %, uvedlo, že toto téma ve škole probíráno nebylo. Na střední škole uvedlo 140 studentů, tedy 90,3 %, že téma šikany a kyberšikany bylo ve škole probíráno. Odpověď zápornou zvolilo 15 studentů, což činí 9,7 %.

Z porovnání obou skupin je patrné, že problematika šikany a kyberšikany je ve školách ve většině případů zařazována do výuky či preventivních aktivit. Vyšší podíl kladných odpovědí byl zaznamenán u studentů střední školy, kde tuto zkušenost uvedlo 140 studentů 90,3 %, zatímco na základní škole to bylo 69 žáků 82,1 %. Zjištěné výsledky lze hodnotit pozitivně, protože ukazují, že školy této problematice věnují pozornost. Přesto však zůstává určitá část respondentů, konkrétně 15 žáků ZŠ 17,9 % a 15 studentů SŠ 9,7 %, která uvedla, že téma šikany a kyberšikany ve škole probíráno nebylo. To naznačuje, že preventivní působení škol nemusí být ve všech případech zcela dostatečné nebo stejně intenzivní.

⁶⁴ Zdroj: Vlastní tvorba grafu na základě dotazníku 2026

Graf č.15: Vnímání aktivity školy v oblasti prevence a řešení šikany a kyberšikany.⁶⁵

V rámci této otázky bylo zjišťováno, zda respondenti vnímají svou školu jako aktivní v oblasti řešení a prevence šikany a kyberšikany. Výsledky ukazují rozdílné vnímání mezi žáky základní školy a studenty střední školy.

Na základní škole uvedlo 51 žáků, tedy 60,0 %, že školu považují za aktivní v této oblasti, zatímco 34 žáků, což představuje 40,0 %, tento názor nesdílí. Na střední škole odpovědělo 52 studentů, tedy 33,5 %, že školu vnímají jako aktivní, naopak 103 studentů, což činí 66,5 %, uvedlo, že škola podle jejich názoru dostatečně aktivní není.

Z porovnání obou skupin vyplývá, že žáci základní školy hodnotí aktivitu školy v oblasti prevence a řešení šikany pozitivněji 51 žáků; 60,0 % než studenti střední školy 52 studentů; 33,5 %. Naopak u středoškoláků výrazně převažuje kritičtější pohled, kdy většina z nich, konkrétně 103 studentů 66,5 %, nevnímá školu jako dostatečně aktivní. Tyto výsledky naznačují, že s rostoucím věkem respondentů může docházet k odlišné, často kritičtější percepci preventivních aktivit školy.

7.4 Výsledky stanovených hypotéz

Hypotéza č. 1: Předpokládá se, že více než polovina dotazovaných se setkala se šikanou ve škole.

⁶⁵ Zdroj: Vlastní tvorba grafu na základě dotazníku 2026

Hypotéza č. 1 byla ověřována na základě odpovědí na otázku č. 3 a otázku č. 4, které jsou zpracovány v grafu č. 3 a grafu č. 4. Z výsledků vyplynulo, že u studentů střední školy se se šikanou setkala více než polovina respondentů, zatímco u žáků základní školy tomu tak nebylo. Lze tedy konstatovat, že předpoklad se potvrdil pouze u jedné ze sledovaných skupin. **Hypotéza č. 1 byla proto částečně potvrzena.**

Hypotéza č. 2: Předpokládá se, že kyberšikana je častější u studentů střední školy než u žáků základní školy.

Hypotéza č. 2 byla ověřována na základě odpovědí na otázku č. 4 a otázku č. 13, které se vztahují k výskytu kyberšikany mezi respondenty. Získané výsledky ukázaly, že studenti střední školy uváděli zkušenost s kyberšikanou častěji než žáci základní školy. Tento předpoklad byl potvrzen jak v rámci zaznamenaných forem šikany, tak i při přímém dotazu na zkušenost s kyberšikanou. **Hypotéza č. 2 byla potvrzena.**

Hypotéza č. 3: Předpokládá se, že nejčastější formou šikany je šikana slovní.

Hypotéza č. 3 byla ověřována na základě odpovědí na otázku č. 4, která je zpracována v grafu č. 4. Z výsledků vyplynulo, že na základní škole i na střední škole byla nejčastěji uváděnou formou šikany právě šikana slovní. Tato forma šikany dosáhla v obou skupinách nejvyššího zastoupení ze všech nabízených možností. **Hypotéza č. 3 byla potvrzena.**

Hypotéza č. 4: Předpokládá se, že většina žáků a studentů má ve škole kamarády.

Hypotéza č. 4 byla ověřována na základě odpovědí na otázku č. 5, která se zaměřovala na sociální vztahy respondentů ve školním prostředí. Z odpovědí vyplynulo, že většina žáků základní školy i studentů střední školy uvedla, že ve škole kamarády má. Lze proto konstatovat, že u obou sledovaných skupin převažují pozitivně vnímané sociální vazby ve školním prostředí. **Hypotéza č. 4 byla potvrzena.**

Hypotéza č. 5: Předpokládá se, že žáci základní školy vnímají školu jako aktivnější v prevenci šikany než studenti střední školy.

Hypotéza č. 5 byla ověřována na základě odpovědí na otázku č. 14 a otázku č. 15, které se zaměřovaly na přístup školy k prevenci a řešení šikany a kyberšikany. Z výsledků vyplynulo, že žáci základní školy hodnotí aktivitu školy v této oblasti pozitivněji než studenti střední školy. Zatímco na základní škole převažovalo příznivější

hodnocení preventivních aktivit, u studentů střední školy se častěji objevoval kritičtější postoj. **Hypotéza č. 5 byla potvrzena.**

7.5 Návrh preventivních opatření vyplývajících z dotazníkového šetření

Na základě výsledků dotazníkového šetření lze navrhnout několik preventivních opatření, která by mohla přispět ke snížení výskytu šikany a kyberšikany ve školním prostředí a současně posílit ochranu obětí. Návrhy vycházejí ze zjištění, že zkušenost se šikanou i kyberšikanou byla výrazněji u studentů střední školy než u žáků základní školy, přičemž jako nejčastější forma šikany byla na obou typech škol uváděna šikana slovní.

Z výsledků dále vyplynulo, že žáci základní školy hodnotí přístup školy k prevenci a řešení šikany příznivěji než studenti střední školy, u nichž se častěji objevoval kritičtější postoj.

Za důležité opatření lze považovat pravidelné preventivní programy zaměřené nejen na obecnou problematiku šikany, ale i na její konkrétní projevy, zejména na slovní šikanu a kyberšikanu. Právě tyto formy se v odpovědích respondentů ukázaly jako významné, a proto je vhodné, aby školy věnovaly větší pozornost jejich včasnému rozpoznání, vysvětlování jejich dopadů a posilování schopnosti žáků a studentů na tyto situace adekvátně reagovat. V případě středních škol se jeví jako potřebné preventivní působení dále posílit, protože výsledky naznačily vyšší míru zkušenosti respondentů s těmito jevy i kritičtější hodnocení školní prevence.

Dalším důležitým opatřením je posilování bezpečného a důvěryhodného školního prostředí. Dotazníkové šetření bylo zaměřeno také na sociální vztahy respondentů, pocit bezpečí ve škole a možnosti vyhledání pomoci, což ukazuje, že prevence šikany nespočívá pouze v jednorázových aktivitách, ale i v dlouhodobé práci s třídním kolektivem a ve vytváření prostředí, ve kterém se oběť nebude bát svěřit se se svým problémem. Vhodné je proto podporovat otevřenou komunikaci mezi žáky, pedagogy a rodiči a současně posilovat důvěru v osoby, na které je možné se v případě šikany obrátit.

Jako přínosné se jeví také systematické informování žáků a studentů o možnostech pomoci v případě šikany a kyberšikany. Dotazník se zaměřoval i na podporu ze strany rodičů, učitelů, spolužáků a školního psychologa, a je proto vhodné,

aby školy tyto možnosti pomoci pravidelně připomínaly a aktivně prezentovaly. Oběť šikany musí mít jistotu, že v případě problému nebude ponechána bez podpory a že škola bude situaci řešit citlivě a důsledně.

V souvislosti s výsledky týkajícími se kyberšikany je vhodné doporučit i větší důraz na prevenci rizikového chování v online prostředí. Preventivní opatření by měla být zaměřena na bezpečné používání sociálních sítí, odpovědné chování v digitální komunikaci a na upozornění na možné následky sdílení ponižujícího nebo zraňujícího obsahu. Tato oblast je významná zejména u studentů střední školy, u nichž se zkušenost s kyberšikanou projevila častěji.

Z dotazníkového šetření tedy vyplývá, že účinná prevence šikany a kyberšikany musí být komplexní a dlouhodobá. Nestáčí pouze reagovat na jednotlivé případy, ale je třeba systematicky rozvíjet preventivní aktivity, podporovat bezpečné klima školy, zvyšovat informovanost o možnostech pomoci a věnovat zvýšenou pozornost zejména prostředí středních škol, kde se problém podle zjištěných výsledků projevuje intenzivněji.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo analyzovat problematiku šikany mezi dětmi a mladistvými z pohledu viktimologie a poukázat na možnosti její prevence a řešení v prostředí škol. Dílčím cílem bylo zhodnotit výskyt a formy šikany a kyberšikany na vybraných školách a přiblížit konkrétní zkušenosti žáků a studentů s tímto sociálně patologickým jevem. Na základě zpracování teoretických poznatků i realizovaného dotazníkového šetření lze konstatovat, že stanovené cíle byly naplněny. V teoretické části práce byly vymezeny základní pojmy související s viktimologií, šikanou a kyberšikanou, popsány příčiny, formy, následky i právní ochrana obětí a dále byly shrnuty možnosti prevence a intervence ve školním prostředí. Praktická část následně umožnila ověřit, jak jsou tyto jevy přítomny a vnímány na vybrané základní škole v Příbrami a střední škole v Praze.

Zpracování tématu potvrdilo, že šikana představuje závažný sociálně patologický jev, který nelze chápat pouze jako dílčí konflikt mezi jednotlivci, ale jako problém zasahující širší vztahy ve skupině a psychickou stabilitu oběti. Právě viktimologický pohled se ukázal jako přínosný, protože upozorňuje nejen na samotný útok, ale i na jeho dopady na oběť, na riziko sekundární viktimizace a na potřebu citlivého přístupu ze strany školy, rodiny i dalších institucí. Teoretická část práce tak ukázala, že řešení šikany nemůže být omezeno pouze na potrestání agresora, ale musí zahrnovat ochranu oběti, práci s kolektivem i dlouhodobá preventivní opatření.

Za důležitý poznatek považuji také skutečnost, že kyberšikana významně rozšiřuje tradiční podobu šikany. Z práce vyplývá, že online prostředí přináší specifická rizika, zejména anonymitu agresora, nepřetržité působení útoků a rychlé šíření ponižujícího obsahu. Tyto znaky zvyšují intenzitu zásahu do psychiky oběti a zároveň komplikují obranu i odhalení pachatele. V tomto směru se potvrdilo, že kyberšikana není pouze doplňkem klasické šikany, ale samostatným a velmi závažným problémem, který vyžaduje cílenou prevenci, informovanost a odpovídající reakci školy i rodiny.

Praktická část práce byla založena na anonymním dotazníkovém šetření mezi 85 žáky základní školy a 155 studenty střední školy. Výsledky ukázaly, že zkušenost se šikanou i kyberšikanou je výraznější u studentů střední školy než u žáků základní školy. Současně se potvrdilo, že nejčastější formou šikany je forma slovní, a to na obou typech škol. Zároveň se ukázalo, že většina respondentů má ve škole kamarády, což lze chápat jako důležitý ochranný faktor. Výsledky rovněž naznačily rozdíl ve vnímání školní

prevence, kdy žáci základní školy hodnotili aktivitu školy v oblasti prevence a řešení šikany příznivěji než studenti střední školy. Ze stanovených hypotéz byly čtyři potvrzeny a jedna částečně potvrzena, což dokládá, že praktická část přinesla konkrétní a smysluplné poznatky odpovídající zvolenému tématu.

Za významné považuji i zjištění, že téma šikany a kyberšikany je ve školách ve většině případů probíráno, avšak samotná informovanost respondentů ještě neznamená, že je prevence vnímána jako dostatečně účinná. Zvláště u studentů střední školy se projevil kritičtější pohled na aktivitu školy v oblasti prevence a řešení těchto jevů. Tento rozdíl může souviset s věkem respondentů, vyšší citlivostí k mezilidským vztahům i s větším kontaktem se sociálními sítěmi a online prostředím. Současně se ukázalo, že respondenti by se v případě šikany nejčastěji obraceli na rodiče a kamarády, zatímco školní psycholog byl uváděn spíše okrajově. Takový výsledek naznačuje, že důvěra v neformální podporu je vysoká, avšak prostor pro posílení důvěry ve školní odbornou pomoc stále existuje.

Přínos bakalářské práce spatřuji především v propojení teoretického viktimologického pohledu s konkrétními daty ze školního prostředí. Práce ukazuje, že šikana a kyberšikana nejsou abstraktními pojmy, ale reálnými jevy, které ovlivňují každodenní život dětí a mladistvých. Za prakticky využitelné považuji zejména poznatky týkající se forem šikany, vnímání preventivních aktivit školy a možností, na koho se oběť může obrátit. Tyto poznatky mohou být využity při nastavování preventivních programů, při práci pedagogů s třídním kolektivem i při zvyšování citlivosti vůči obětem šikany a kyberšikany.

Za důležité považuji také to, že práce upozorňuje na nutnost citlivého a systematického přístupu k oběti. Z vlastního pohledu vnímám jako zásadní, aby škola nevystupovala pouze jako instituce, která problém formálně řeší, ale jako prostředí, v němž se dítě nebo dospívající skutečně cítí bezpečně a ví, na koho se může obrátit. Domnívám se, že právě včasné rozpoznání počátečních projevů šikany, podpora důvěry mezi žáky a pedagogy a důsledná prevence mohou výrazně přispět ke snížení výskytu těchto jevů. Současně se ukazuje, že bez spolupráce školy, rodiny a odborných institucí nelze dosáhnout účinného a dlouhodobého řešení.

Při zpracování práce se zároveň ukázalo, že problematika šikany a kyberšikany je velmi široká a proměnlivá. Výsledky dotazníkového šetření zachycují situaci pouze na

dvou konkrétních školách, a proto je nelze bez dalšího zobecnit na celou populaci dětí a mladistvých. Přesto mají zjištěné poznatky svou výpovědní hodnotu, protože ukazují konkrétní tendence a rozdíly mezi základní a střední školou. Práce tak může sloužit jako podklad pro další zkoumání této problematiky i jako podnět k zamyšlení nad tím, jakým způsobem školy k prevenci a řešení šikany skutečně přistupují.

Závěrem lze shrnout, že bakalářská práce potvrdila význam viktimologického pohledu při řešení šikany mezi dětmi a mladistvými. Ukázalo se, že oběť musí být v centru pozornosti nejen při samotném řešení incidentu, ale i při nastavování preventivních a podpůrných opatření. Současně bylo potvrzeno, že šikana i kyberšikana zůstávají aktuálním problémem školního prostředí a že účinná prevence vyžaduje soustavnou práci, otevřenou komunikaci a mezioborovou spolupráci. Přestože nelze tvrdit, že by práce tuto problematiku vyčerpala v celé její šíři, lze konstatovat, že naplnila stanovené cíle a přinesla poznatky, které mohou být užitečné jak po odborné, tak po praktické stránce.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BENDL, Stanislav. *Prevence a řešení šikany ve škole*. Praha: ISV nakladatelství, 2003. 198 s. ISBN 80-86642-08-9.
2. ČERNÁ, A. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). 152 s. ISBN 978-80-247-4577-0.
3. ČÍRTKOVÁ, L. *Viktimologie pro forenzní praxi*. Praha: Portál, 2014, s. 80. ISBN 978-80-262-0583-2.
4. HERMAN, J. *Trauma and Recovery: The Aftermath of Violence – From Domestic Abuse to Political Terror*. New York: Basic Books, 1992. ISBN 978-0-465-08730-3.
5. HUDECOVÁ, A. *Šikanovanie v školskom prostredí a možnosti jeho prevencie*. In KREJČÍŘOVÁ, O.; GOLDOVÁ, V. Soubor přednášek z konference "Drogy a šikana – stále nebezpečí". 1. vyd. Vsetín: Město Vsetín, komise prevence kriminality, 2007. 104 s. ISBN 978-80-254-0524-6.
6. KOLÁŘ, M. *Bolest šikanování: Cesta k zastavení epidemie šikanování ve škole*. 2. vyd. Praha: Portál, 2005. 256 s. ISBN 80-7367-014-3.
7. KOLÁŘ, M., *Nová cesta k léčbě šikany*. Praha: Portál, 2011. 332 s. ISBN 978-80-7367-871-5.
8. KOPECKÝ, K., KREJČÍ, V. *Rizika virtuální komunikace: Příručka pro učitele a rodiče*. Olomouc: NET UNIVERSITY. 1. vyd. 2010. 38 s. ISBN 978-80-254-7866-0.
9. LOVASOVÁ, L. *Šikana*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2006. 28 s. ISBN 80-86991-65-2.
10. PERRY, J., CARRINGTON, G. *Facing Bullying: A Collection of Methods – A Methodological Material of the Institute of Pedagogical and Psychological Counseling of the Czech Republic*. Prague: Institute of Pedagogical and Psychological Counseling of the Czech Republic, 1997. 114 p. ISBN 80-86856-24-0.
11. ROGERS, V. *Kyberšikana: pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. Praha: Portál, 2011. 93 s. ISBN 978-80-7367-984-2.
12. ROUBALOVÁ, M. a kol. *Oběti kriminality: Poznatky z viktimizační studie*. Praha: IKSP, 2019. ISBN 978-80-7338-185-6.

13. SOCHŮREK, J. *Nástin vybraných problémů viktimologie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2003. 81 s. ISBN 80-7083-745-4.
14. ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Krize a krizová intervence*. Praha: Grada, 2017, s. 9. ISBN 978-80-247-5327-0.
15. VÁGNEROVÁ, K. *Minimalizace šikany: praktické rady pro rodiče*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2011. 152 s. ISBN 978-80-7367-912-5.
16. WALKLATE, S. *Imagining the Victim of Crime*. Maidenhead: Open University Press, 2006. ISBN 978-0-335-21727-4.

Elektronické zdroje

1. KOPECKÝ, K., KREJČÍ, V. Co je kyberšikana? In *E-bezpečí* [online]. Olomouc: Projekt E-Bezpečí – Centrum prevence rizikové virtuální komunikace, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého V Olomouci, 2008, [cit. 2026-03-20]. Dostupné z WWW: https://www.e-bezpeci.cz/index.php/rizikove-jevy-spojense-online-komunikaci/kybersikana/17-cojekyllkybersikana?fbclid=IwAR0ftKFQ9nMWV8KanCl_oxLevEXxadvGIyPRfvtvau9Nck27Yb6AGNmrKB8
2. ORGANIZATION FOR SECURITY AND CO-OPERATION IN EUROPE. Understanding the Needs of Hate Crime Victims [online]. 2022 [cit. 2026-03-20]. Dostupné z: <https://cdn.osce.org/sites/default/files/f/documents/0/5/463011.pdf>
3. ORTH, U. Secondary Victimization of Crime Victims by Criminal Proceedings [online]. *Social Justice Research*, 2002, roč. 15, č. 4, s. 313–325 [cit. 2026-03-20]. Dostupné z: https://uorth.wordpress.com/wp-content/uploads/2018/09/orth_2002_sjr.pdf
4. Policie ČR. Šikana. [online]. In *Policie ČR, 2020* [cit. 2026-03-20]. Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/preventivni-informace-sikana.aspx> + minimalizace šikany
5. SOKOL, P. Čo je “grooming” a kto je sexuálny predátor? In *Stalosato.sk* [online]. Slovensko: Stalosato.sk, 2020 [cit. 2026-03-20]. Dostupné z WWW: <https://www.stalosato.sk/co-je-grooming-a-kto-je-sexualny-predator/>
6. TOMEK, I., NEŠPOR, Z. R., Ostrakismus. In *Sociální encyklopedie* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, V.V.I, 2017 [cit. 2026-03-20]. Dostupné z WWW: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Ostrakismus>

7. VON HENTIG, H. The Criminal and His Victim [online]. New Haven: Yale University Press, 1948 [cit. 2026-03-20]. Dostupné z: <https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.34038>
8. Wikipedia. Šikana. In *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2020 [cit. 2026-03-20]. Dostupné z WWW: <https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0ikana>

Legislativní dokumenty

1. ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 218/2003 Sb., zákon o soudnictví ve věcech mládeže: Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů České republiky v aktuálním konsolidovaném znění [online]*. 22. verze. Parlament ČR, 2003. [cit.2026-03-20] Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-218>
2. ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky v aktuálním konsolidovaném znění [online]*. 36. verze. Parlament ČR, 2009. [cit.2026-03-20]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.

Seznam zkratk

ZŠ základní škola

SŠ střední škola

Seznam tabulek a grafů

Graf č. 1 – Pohlaví respondentů

Graf č. 2 – Navštěvovaná třída a ročník respondentů

Graf č. 3 – Šikana ve škole

Graf č. 4 – Formy šikany ve škole

Graf č. 5 – Kamarádi

Graf č. 6 – Vztah ke škole

Graf č. 7 – Boj proti šikaně

Graf č. 8 – Pocit bezpečí ve škole

Graf č. 9 – Změna školy kvůli šikaně

Graf č. 10 – Šikana v okolí

Graf č. 11 – Povědomí o agresorech

Graf č. 12 – Podpora

Graf č. 13 – Kyberšikana

Graf č. 14 – Kyberšikana a šikana ve škole

Graf č. 15 – Zlepšení prevence a řešení

Seznam příloh

Příloha 1 – Anonymní dotazník k bakalářské práci

Příloha 1 – Anonymní dotazník k bakalářské práci

Téma: Využití viktimologie při řešení šikany mezi dětmi a mladistvými

1. Jsem:

- Dívka
- Chlapec

2. Jaký ročník školy navštěvuješ?

- 6. třída ZŠ
- 7. třída ZŠ
- 8. třída ZŠ
- 9. třída ZŠ
- 1. ročník SŠ
- 2. ročník SŠ
- 3. ročník SŠ
- 4. ročník SŠ

3. Setkal/a ses někdy se šikanou ve škole?

- Ano, byl/a jsem obětí
- Ano, byl/a jsem agresorem
- Ne, nikdy

4. Jaké formy chování podobné šikaně jsi ve škole zaznamenal/a? (můžeš označit více možností)

- Fyzická (bití, strkání)
- Slovní (urážky, nadávky)
- Sociální (vyloučení z kolektivu)
- Kyberšikana (urážky online, šíření fotek)

5. Máš ve škole kamarády?

- Ano
- Ne

6. Chodíš rád/a do školy?

- Ano
- Ne

7. Co by podle tebe mohlo pomoci v boji proti šikaně?

- Více informací o šikaně (besedy, přednášky)
- Lepší dohled učitelů
- Anonymní schránka důvěry
- Podpora od školního psychologa
- Přísnější tresty

8. Cítíš se ve škole bezpečně?

Ano

Ne

9. Znáš někoho, kdo kvůli šikaně změnil školu?

Ano

Ne

10. Znáš ve svém okolí někoho, kdo šikanuje jiné děti?

Ano

Ne

11. Šikanoval/a jsi ty sám/a někdy někoho jiného?

Ano

Ne

12. Máš někoho, na koho by ses mohl/a obrátit, pokud bys zažil/a šikanu? Kdo by ti nejvíce mohl? (Můžeš označit více možností)

Nemám nikoho, komu bych se svěřil/a

Rodiče

Učitel

Kamarádi

Školní psycholog

13. Na internetu se v posledních letech rozšířila kyberšikana (Jedná se o šikanování jiné osoby pomocí informačních technologií, jako je internet, mobilní telefon atd.)

Setkal/a jsi se s tím někdy?

Ano

Ne

14. Probírali jste téma šikany/kyberšikany ve škole?

Ano

Ne

15. Máš pocit, že je škola aktivní v řešení a prevenci šikany a kyberšikany?

Ano

Ne